

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ
ΤΑΜΕΙΟ

φορέας διαχείρισης
ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΜΕ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ 75% ΑΠΟ ΤΟ ΕΚΤ

**ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ
ΜΕ ΤΙΤΛΟ
«ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ»**

2008

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	4
Γενικά χαρακτηριστικά	4
Δημογραφικά στοιχεία	5
Φύλο μαθητών	5
Γραμματικές γνώσεις γονιών	7
Επάγγελμα γονιών	9
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	11
Ερωτήσεις σχετικές με την περιβαλλοντική εκπαίδευση	11
Ερώτηση 1. α) Έχεις παρακολουθήσει πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης κατά το παρελθόν;	11
β) συμμετείχες σε όλη τη διάρκεια των προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης;	13
Ερώτηση 2. Ποιο ήταν το κίνητρο συμμετοχής σου στην περιβαλλοντική εκπαίδευση; (έως 2 επιλογές)	15
Ερώτηση 3. Πολλοί υποστηρίζουν ότι «η περιβαλλοντική εκπαίδευση αποσπά τους μαθητές από την προετοιμασία για τα μαθήματα του σχολείου».....	19
Ερώτηση 4. Γιατί νομίζεις ότι τα παιδιά του σχολείου σου συμμετέχουν σε προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης;	21
Ερώτηση 5. Εσένα προσωπικά, ποιοι λόγοι σε οδήγησαν να συμμετέχεις στην περιβαλλοντική εκπαίδευση;	23
Ερώτηση 6. Πιστεύεις ότι ωφελήθηκες από τα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης;	24
Ερωτήσεις σχετικές με την περιοχή των υγροτόπων του Εθνικού Πάρκου Μεσολογγίου.....	26
Ερώτηση 7. Γνωρίζεις ότι η περιοχή της λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου – Αιτωλικού προστατεύεται από διεθνείς συμφωνίες;	26
Ερώτηση 8. Αν γνωρίζεις, παρακαλούμε γράψε τι ονομάζουμε υγρότοπο.....	28
Ερώτηση 9. Ποιες από τις περιοχές που αναφέρονται έχεις επισκεφθεί και με ποιον.....	30
Ερώτηση 10. Αν γνωρίζεις, γράψε μέχρι 6 πουλιά που ζουν στη λιμνοθάλασσα και τους βάλτους.....	32
Ερώτηση 11. Γνωρίζεις τι είναι τα «διβάρια» ή φυσικά ιχθυοτροφεία της λιμνοθάλασσας;	33
Ερώτηση 12. Συχνά ακούγονται οι απόψεις που ακολουθούν. Ποιες από αυτές σε βρίσκουν σύμφωνο;	34
Ερώτηση 13. Μπορείς να αναφέρεις επαγγελματικές δραστηριότητες των κατοίκων της περιοχής που σχετίζονται με τους υγρότοπους;	37

Ερώτηση 14. Παρακαλούμε ανάφερε 3 στοιχεία που θα χρησιμοποιούσες για να προσελκύσεις επισκέπτες στην περιοχή.	38
Ερώτηση 15. Παρακαλούμε ανάφερε έως 2 περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής που θεωρείς ότι πρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα.	39
Ερώτηση 16. Τι σημαίνει ο όρος περιβάλλον κατά την άποψή σου;	40
Ερωτήσεις σχετικές με τη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος	41
Ερώτηση 17. Γνωρίζεις ότι στην περιοχή λειτουργεί ο Φορέας Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου με Κέντρο Πληροφόρησης για τους υγρότοπους;	41
Ερώτηση 18. Ποιος πιστεύεις ότι πρέπει να είναι ο ρόλος του Φορέα Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου στην περιοχή;	44
Ερώτηση 19. Κατά τη γνώμη σου, με ποιους τρόπους, οι άνθρωποι που κατοικούν κοντά σε περιοχές με «άγρια ζωή και φυσική ομορφιά» μπορούν να διατηρήσουν και να προστατεύσουν το φυσικό τους περιβάλλον;	45
Ερώτηση 20. Ποιες θεωρείτε ως συνέπειες της περιβαλλοντικής υποβάθμισης;	46
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	47

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Γενικά χαρακτηριστικά

Η παρούσα έρευνα διενεργήθηκε στα πλαίσια του έργου «*Στο Σχολείο της Φύσης*» του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ. Το έργο υλοποιήθηκε από το Φορέα Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου την περίοδο Αύγουστος 2007 – Ιούνιος 2008.

Σκοπός της έρευνας ήταν ο προσδιορισμός των αναγκών σε ενημέρωση των μαθητών σε θέματα που αφορούν το Εθνικό Πάρκο Μεσολογγίου, με αιχμή τους υδροτόπους, αλλά και την καταγραφή των απόψεών τους για τα τοπικά περιβαλλοντικά θέματα και την περιβαλλοντική εκπαίδευση.

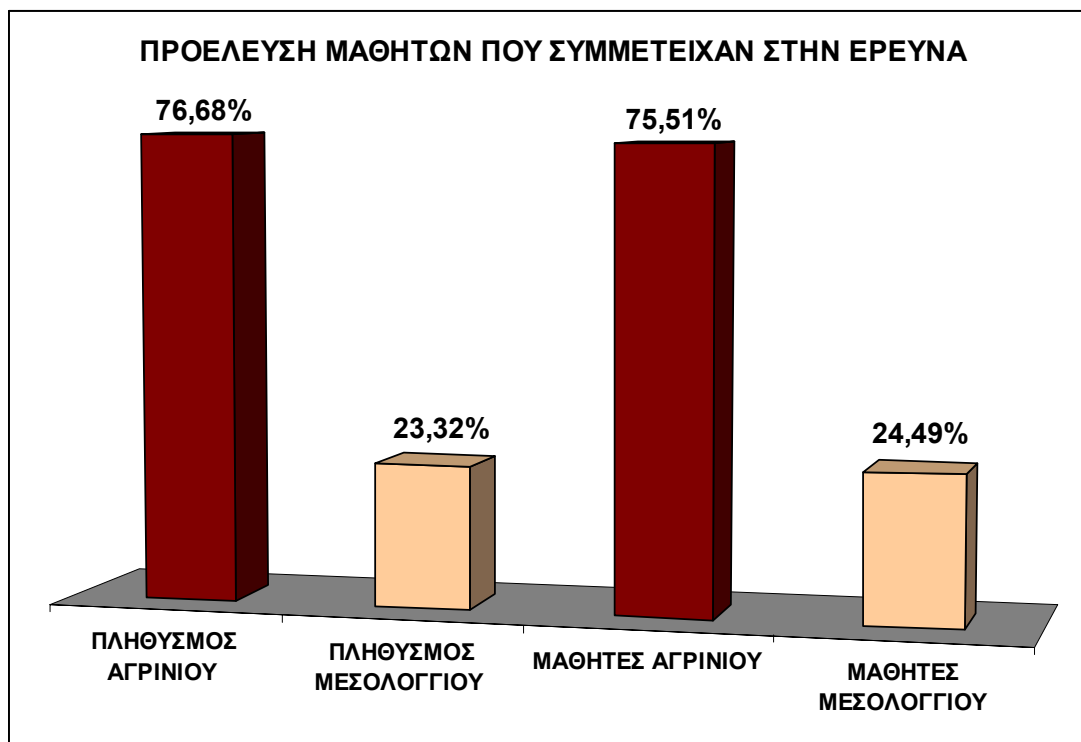
Η έρευνα στηρίχθηκε σε ερωτηματολόγιο διαμορφωμένου ειδικά για την εξυπηρέτηση των παραπάνω στόχων..

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου έγινε, ανώνυμα, από δύο ομάδες μαθητών Γυμνασίου – μιας του Μεσολογγίου και μιας του Αγρινίου.

Τα αποτελέσματα της έρευνας αντιμετωπίστηκαν ως ενδεικτικά και ως τέτοια λήφθηκαν υπ' όψη κατά την υλοποίηση του προγράμματος.

Συμπληρώθηκαν συνολικά 99 ερωτηματολόγια εκ των οποίων το 24,5% περίπου συμπληρώθηκε από μαθητές του Μεσολογγίου και το υπόλοιπο 75,5% από μαθητές του Αγρινίου. Η σχέση αυτή βρίσκεται πολύ κοντά στην αντίστοιχη πληθυσμιακή σχέση των δύο πόλεων, με βάση την απογραφή του 2001.

Το διάγραμμα που ακολουθεί απεικονίζει την ποσοστιαία σχέση μεταξύ των δύο ομάδων μαθητών και την αντίστοιχη του πληθυσμού των δύο πόλεων.

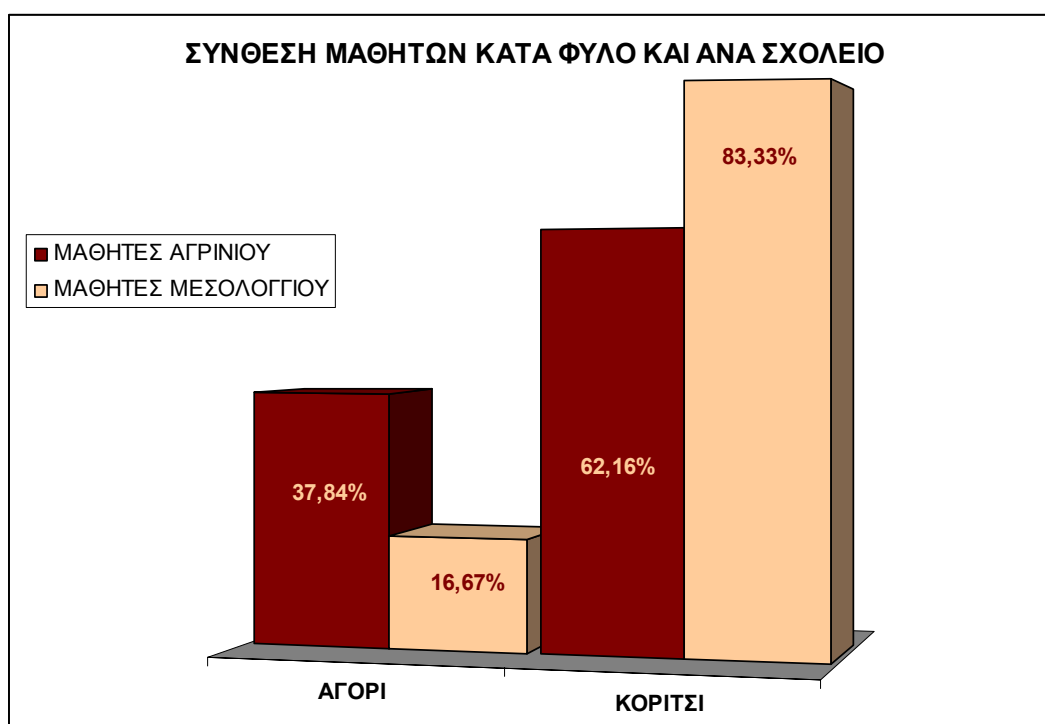
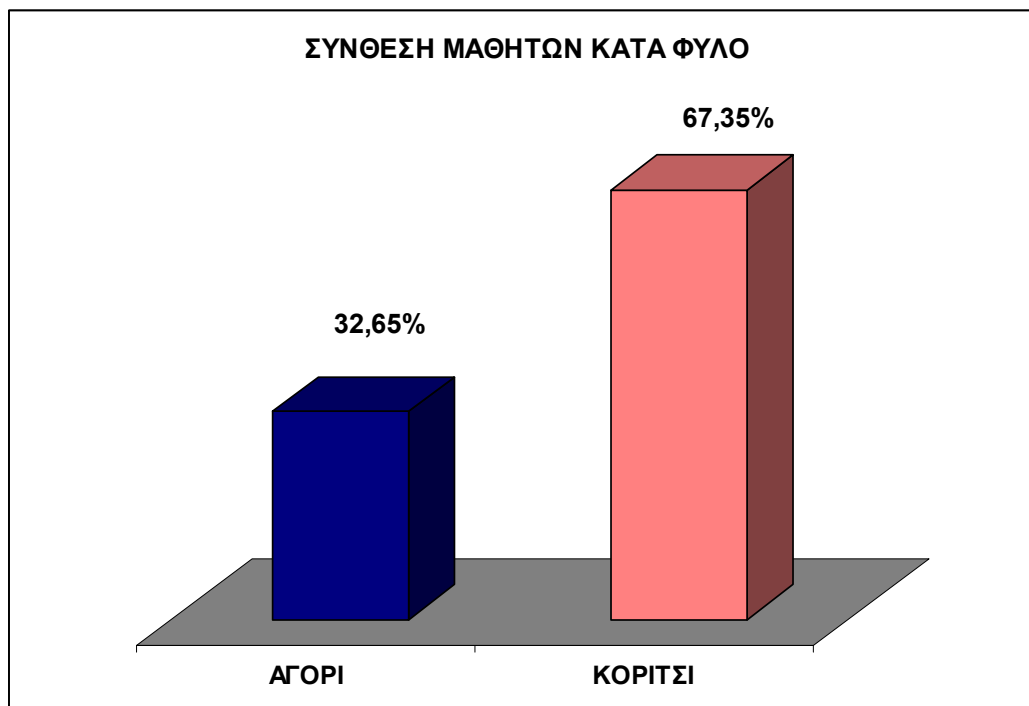

Δημογραφικά στοιχεία

Φύλο μαθητών

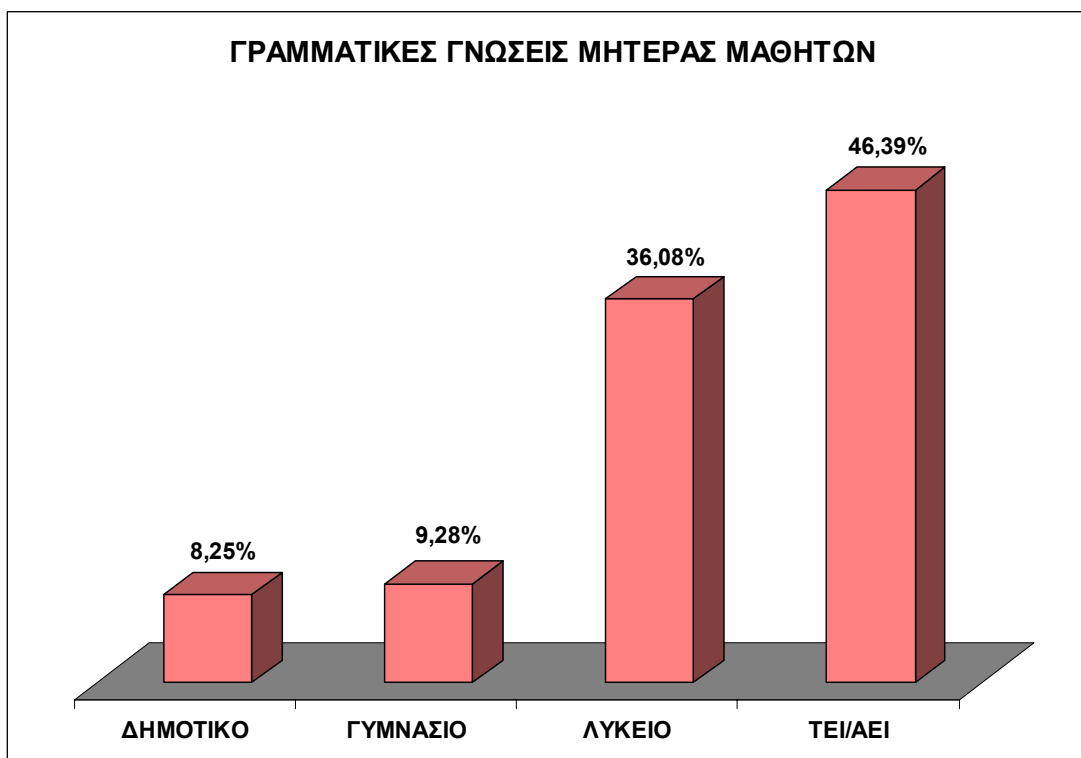
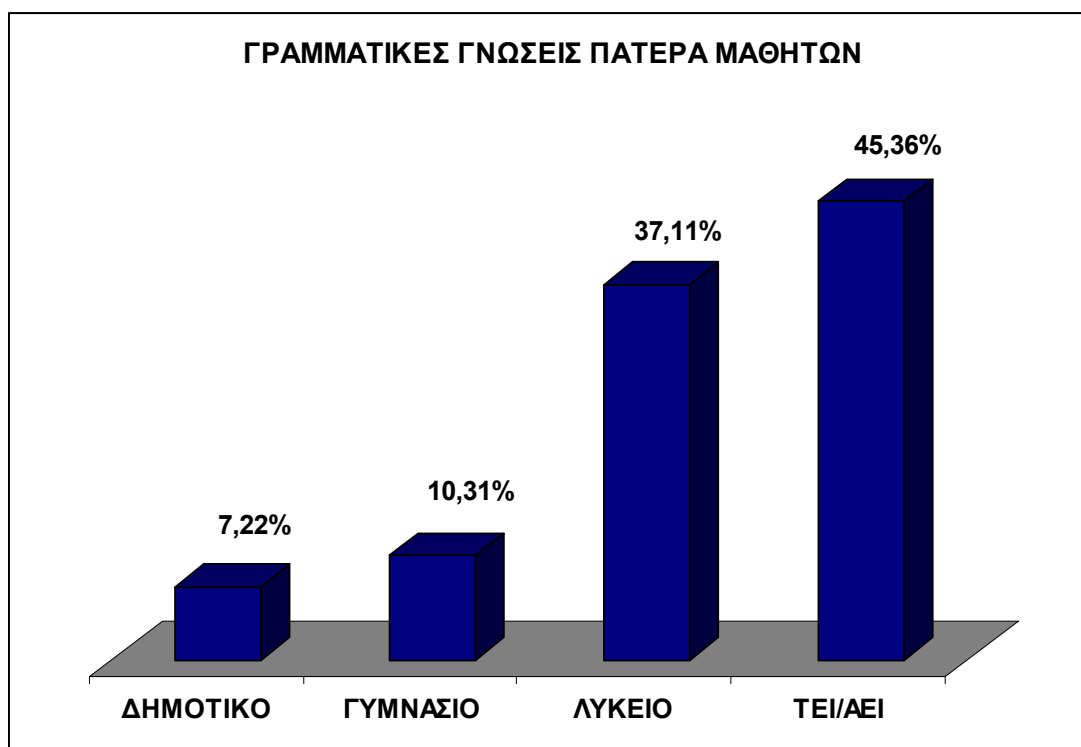
Σε ό,τι αφορά την κατά φύλο σύνθεση των μαθητών που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο, αυτή δεν εμφανίζει ομοιομορφία. Στο σύνολο, οι μαθήτριες είναι υπερδιπλάσιες των μαθητών, ενώ σημαντική διαφοροποίηση παρατηρείται και μεταξύ των δύο σχολείων. Τα σχετικά στοιχεία αποδίδονται αναλυτικά στον πίνακα και τα διαγράμματα που ακολουθούν.

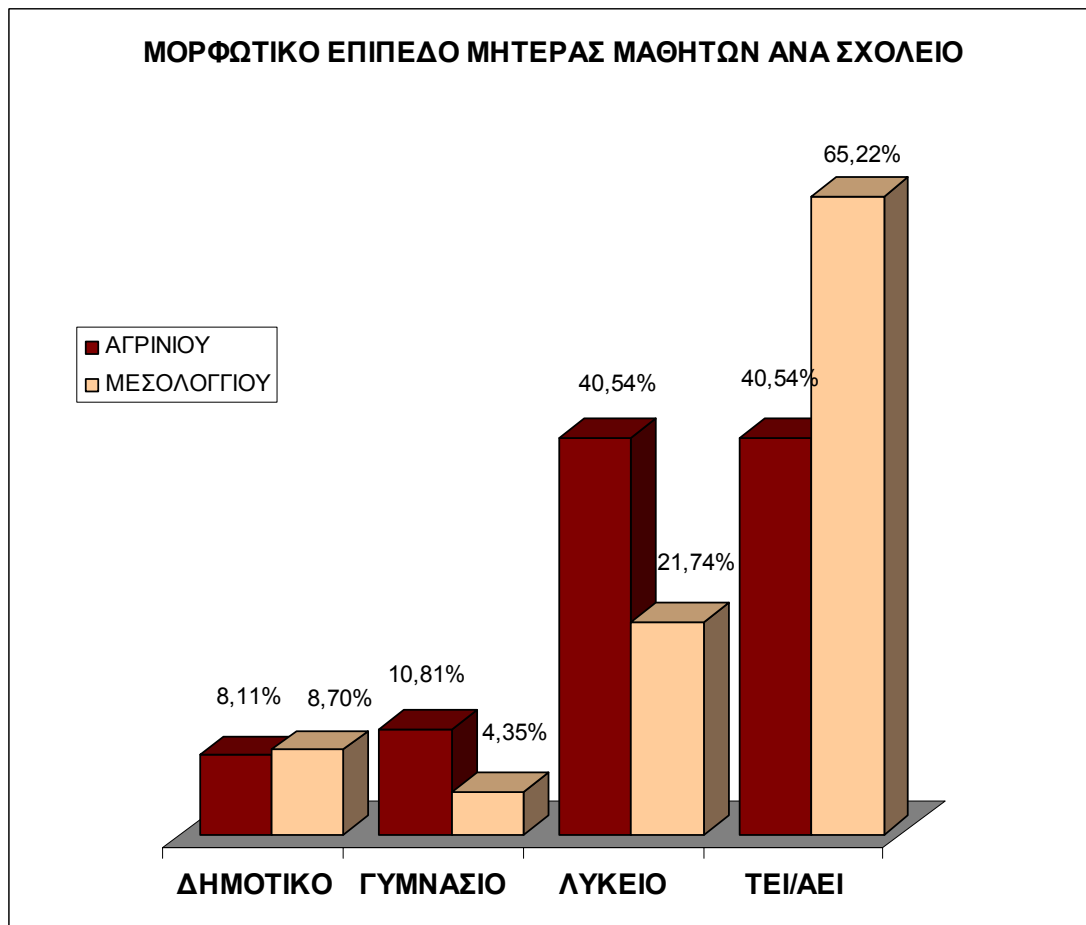
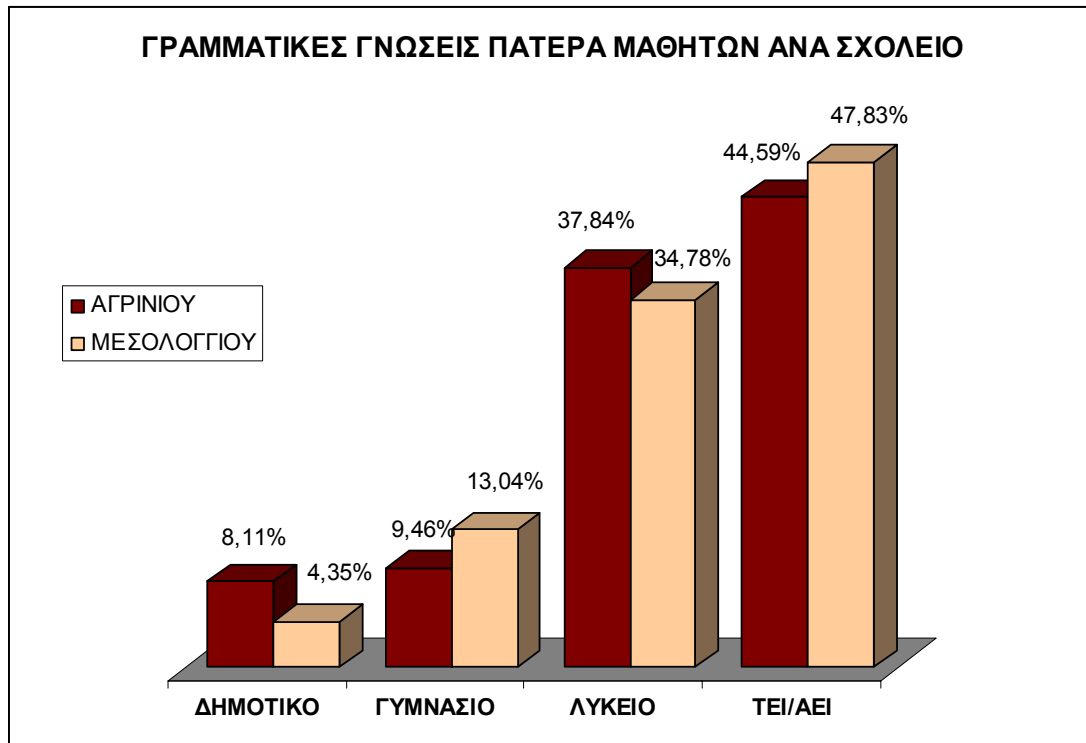
	ΦΥΛΟ	
	ΑΓΟΡΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	37,84%	62,16%
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	16,67%	83,33%
ΣΥΝΟΛΟ	32,65%	67,35%

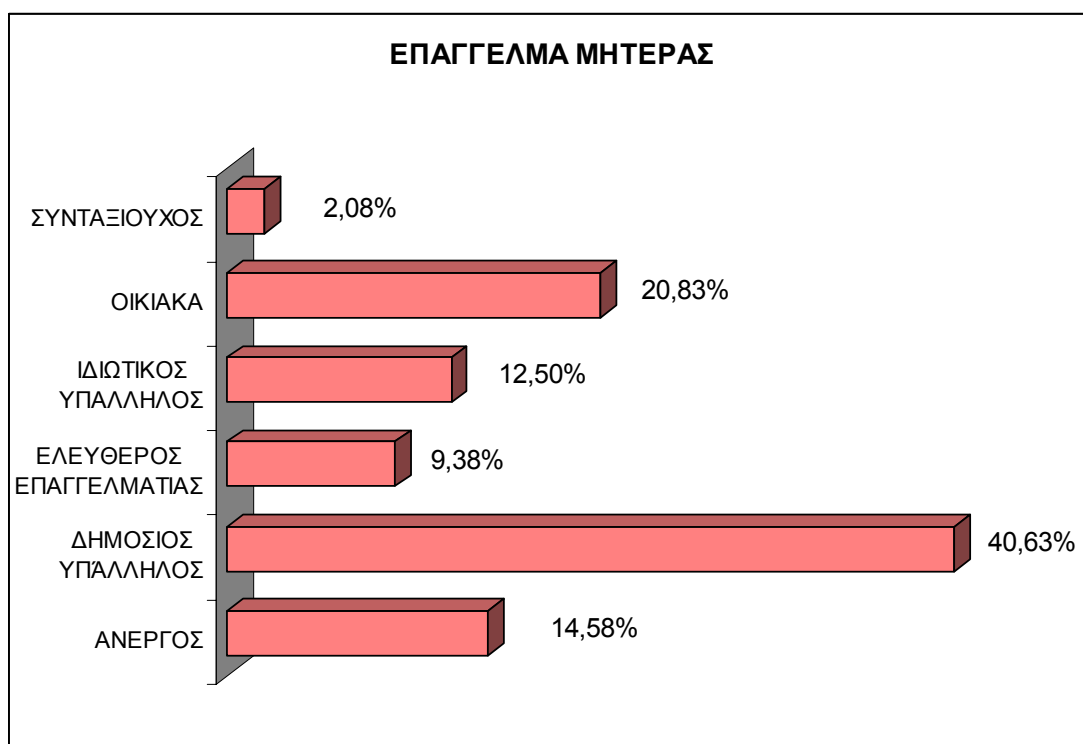
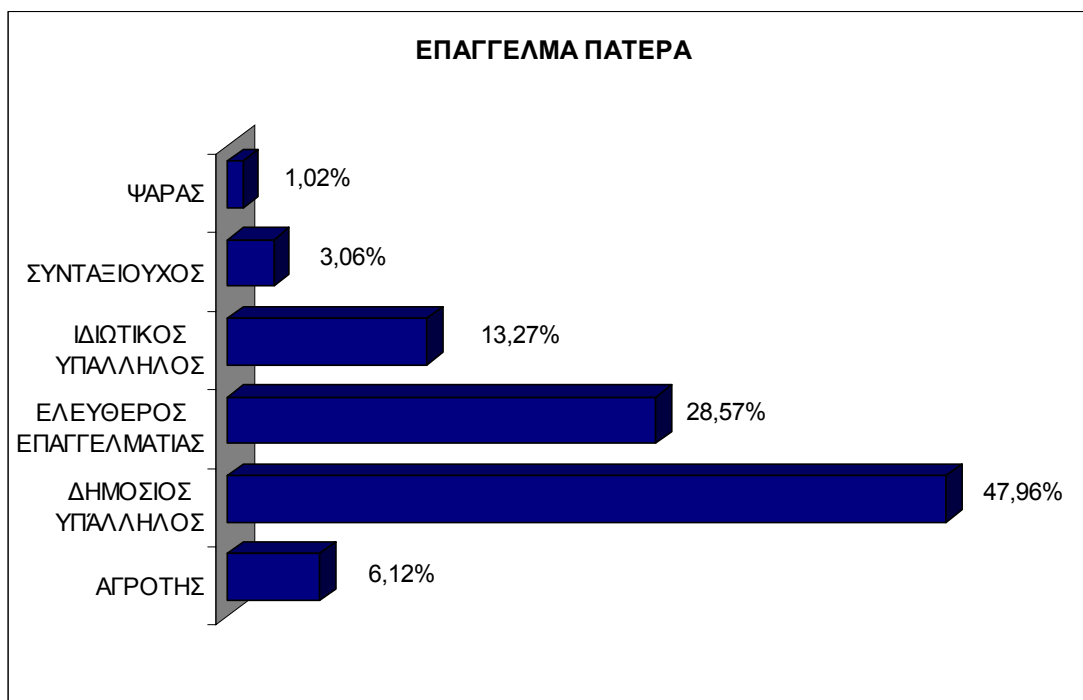

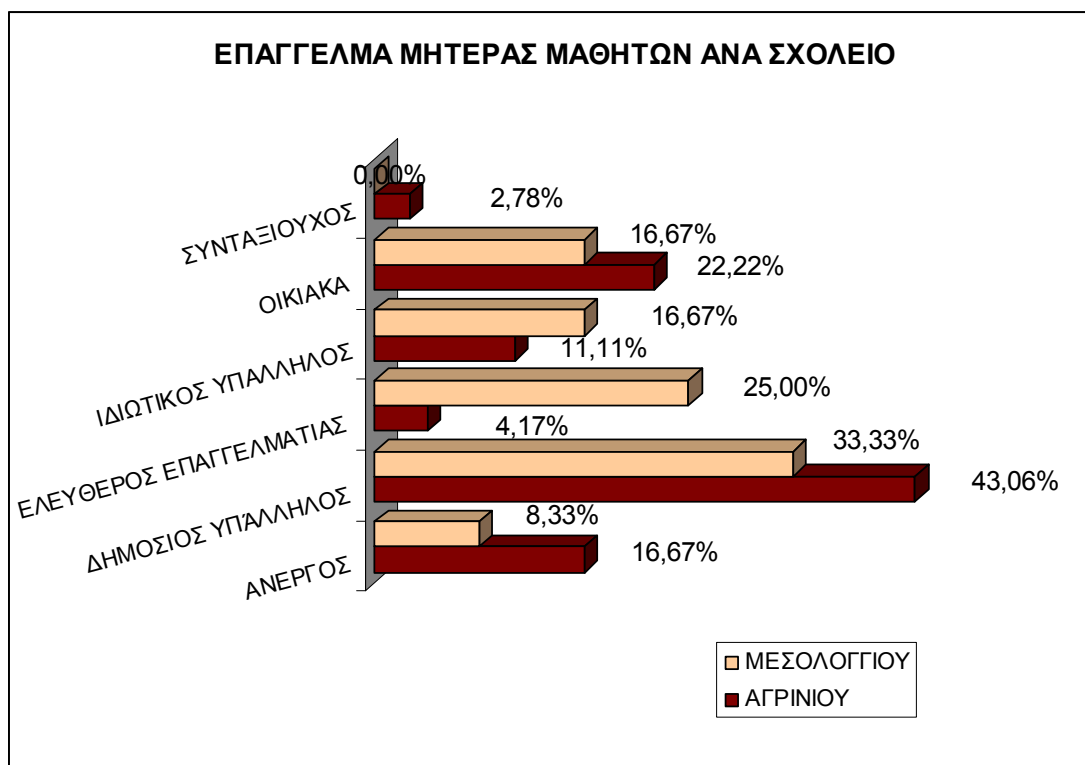
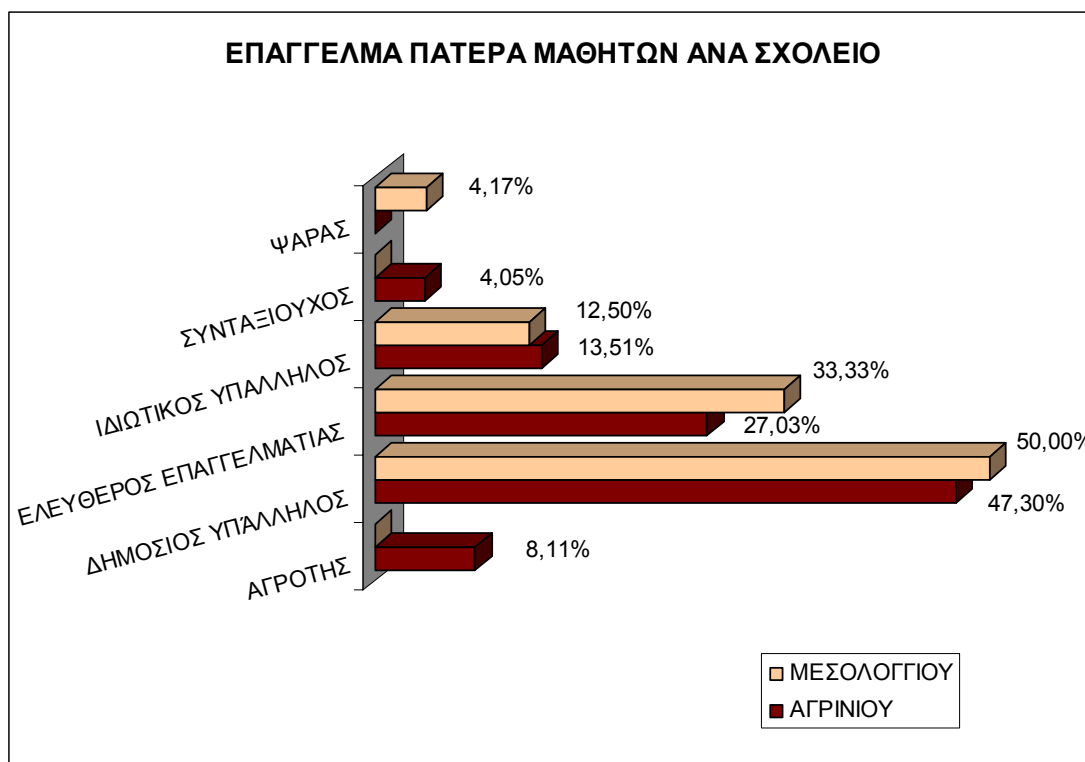
Γραμματικές γνώσεις γονιών

Σε ό,τι αφορά το μορφωτικό επίπεδο των γονιών των ερωτηθέντων, για το 45% περίπου αυτών, είναι ανώτατης εκπαίδευσης. Αναλυτικά τα δεδομένα απεικονίζονται στα διαγράμματα που ακολουθούν.

Επάγγελμα γονιών

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

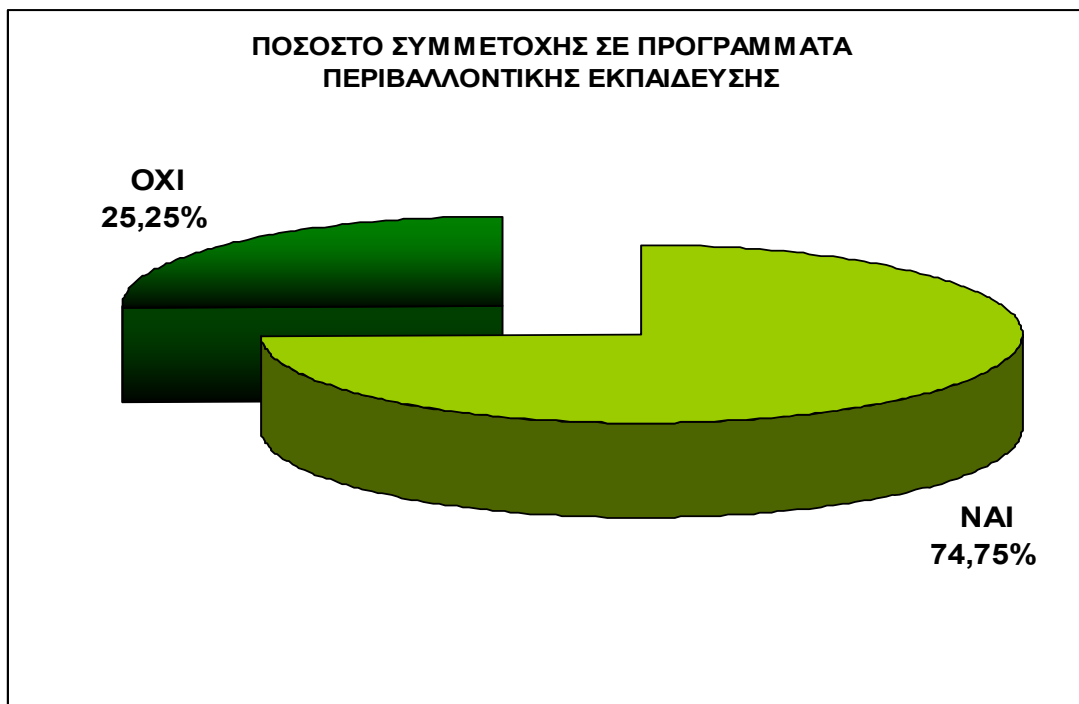
Ερωτήσεις σχετικές με την περιβαλλοντική εκπαίδευση

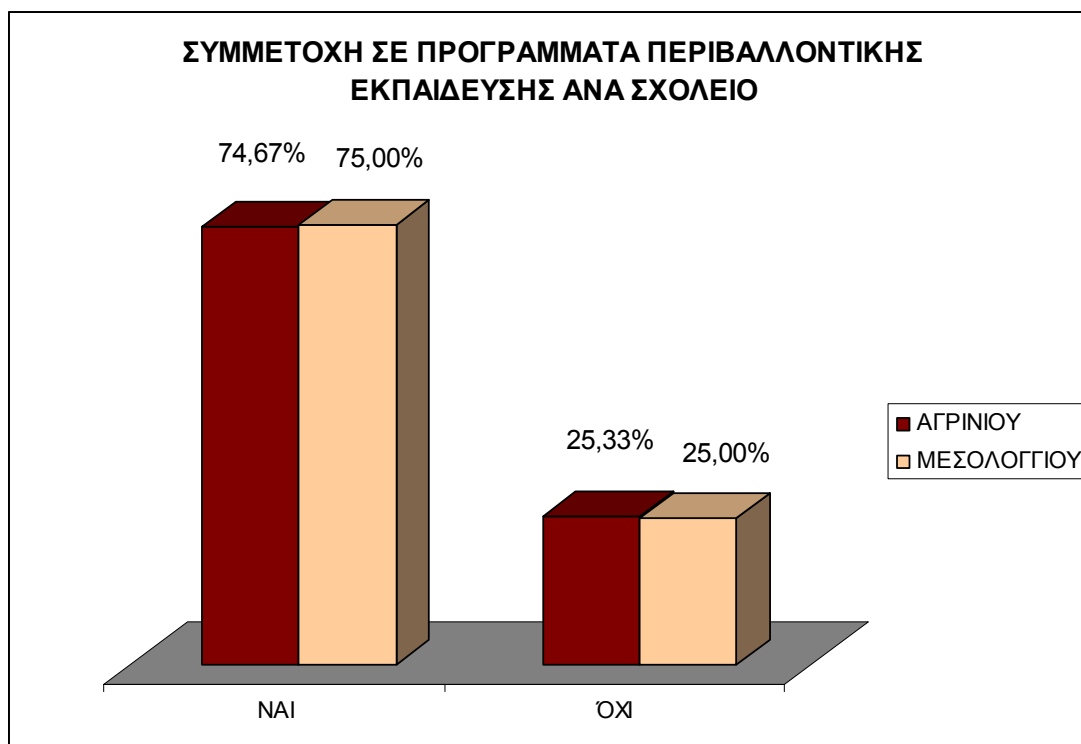
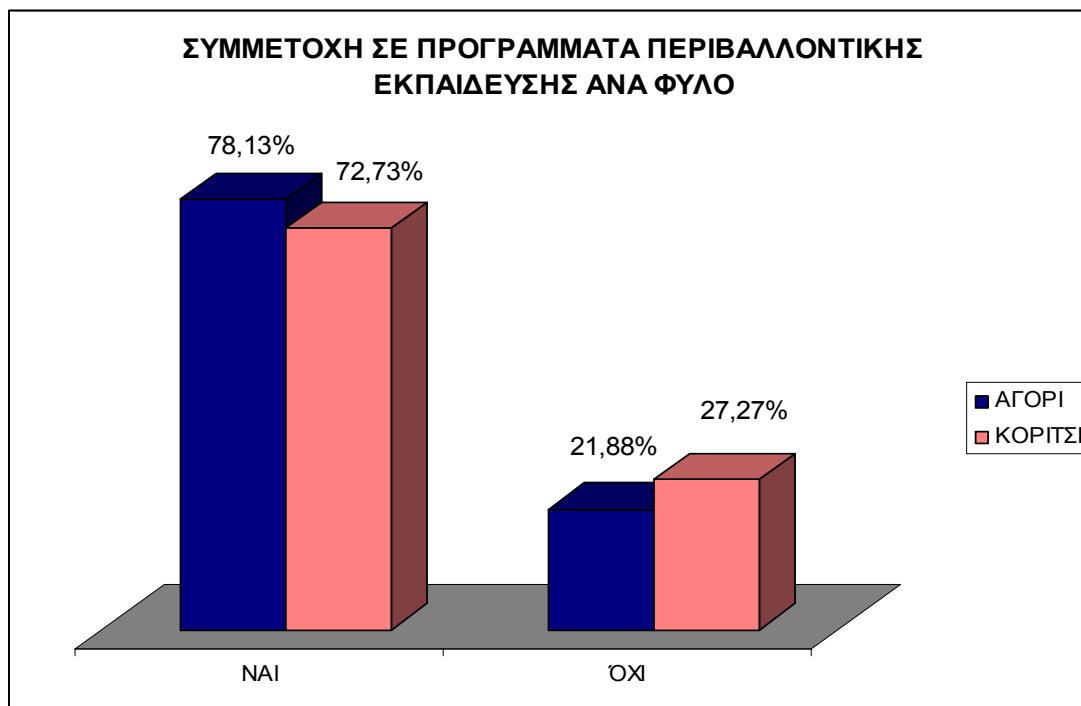
Ερώτηση 1. α) Έχεις παρακολουθήσει πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης κατά το παρελθόν;

Αν «ναι» σε ποιες τάξεις;

Σύμφωνα με τα όσα δήλωσαν οι μαθητές, ένα μεγάλο ποσοστό, που φθάνει περίπου το 75% των ερωτηθέντων έχουν μετάσχει σε πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, τουλάχιστον σε μια σχολική τάξη..

Τα διαγράμματα και οι πίνακες που ακολουθούν δίνει αναλυτικότερα την εικόνα συμμετοχής των μαθητών ανά σχολείο, φύλο και εκπαιδευτική βαθμίδα.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΣΧΟΛΕΙΟ	ΣΕ ΜΙΑ ΤΑΞΗ	ΣΕ ΔΥΟ ΤΑΞΕΙΣ	ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΤΑΞΕΙΣ	ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	50,91%	29,09%	12,73%	7,27%
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	50,00%	0,00%	20,00%	30,00%
ΣΥΝΟΛΟ	50,77%	24,62%	13,85%	10,77%

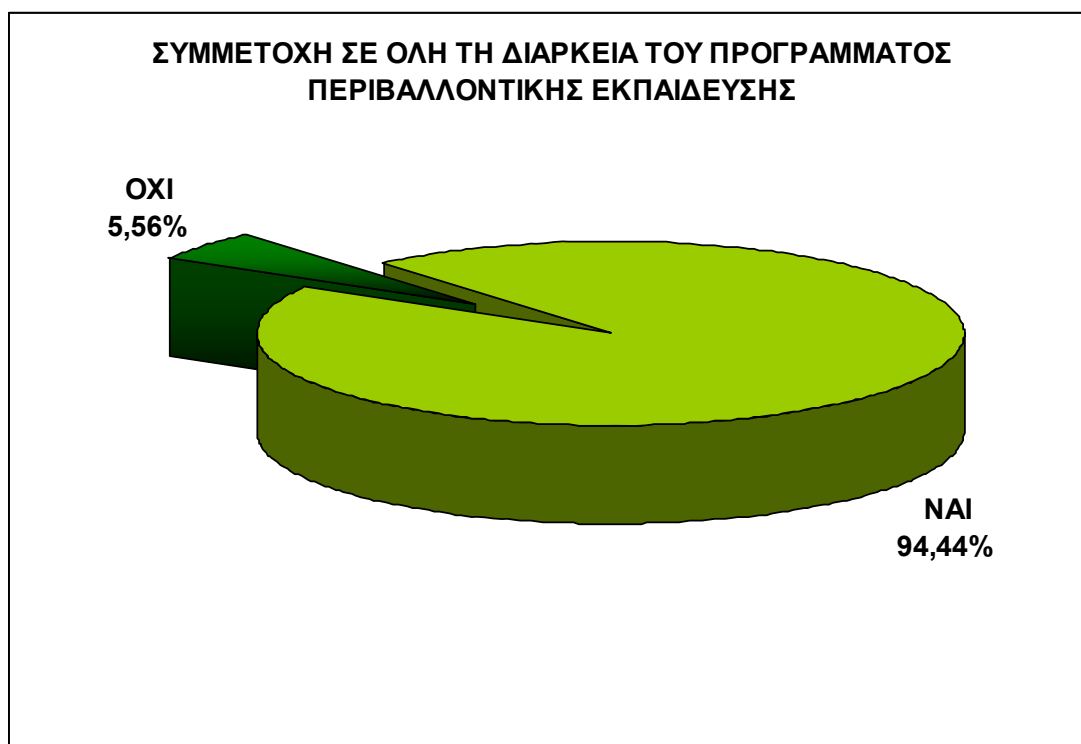
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

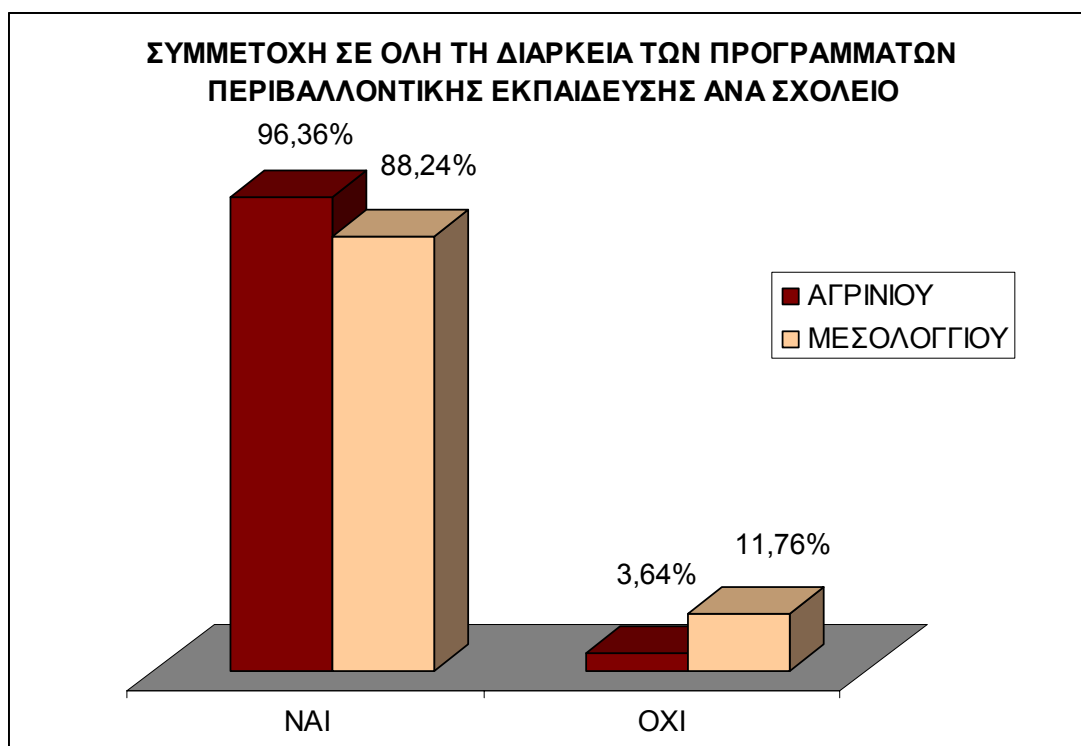
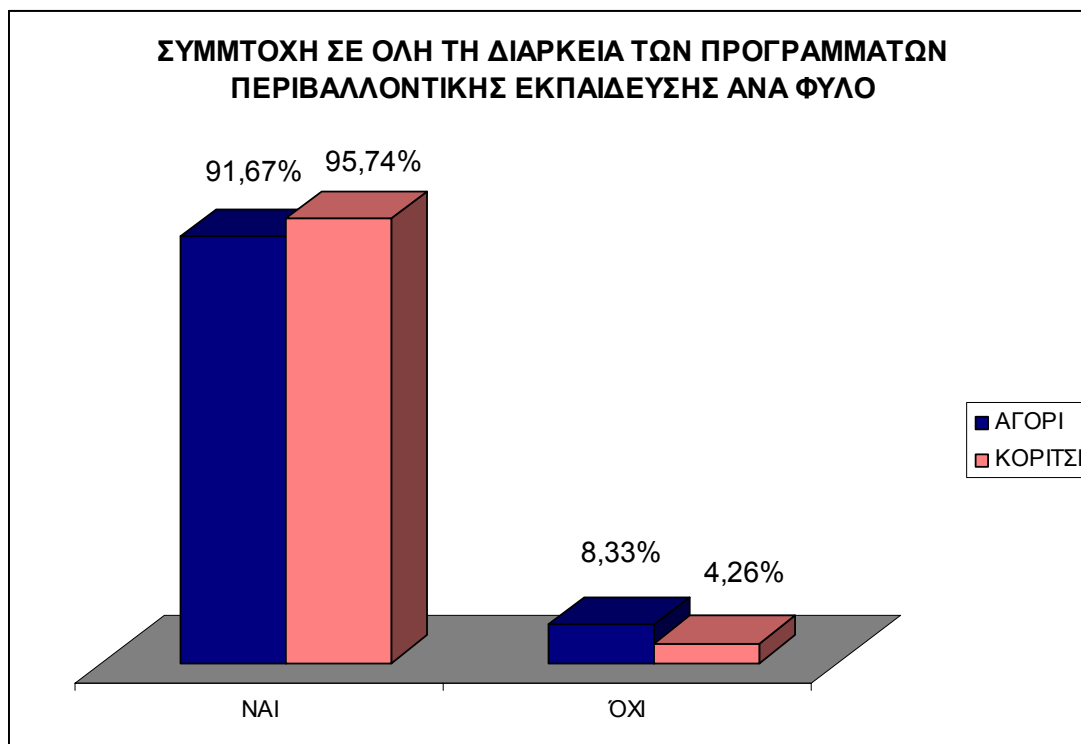
ΣΧΟΛΕΙΟ	ΣΕ ΜΙΑ ΤΑΞΗ	ΣΕ ΔΥΟ ΤΑΞΕΙΣ	ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	94,44%	0,00%	5,56%
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	69,23%	23,08%	7,69%
ΣΥΝΟΛΟ	83,87%	9,68%	6,45%

β) συμμετείχες σε όλη τη διάρκεια των προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης;

Αν «όχι» γιατί διέκοψες;

Αξίζει να σημειωθεί ότι μόνο το 5,5% των μαθητών που εντάχθηκαν σε πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης διέκοψαν πριν την ολοκλήρωσή του.

Σε ό,τι αφορά τις αιτίες διακοπής της παρακολούθησης του προγράμματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, οι μαθητές δήλωσαν τις ακόλουθες:

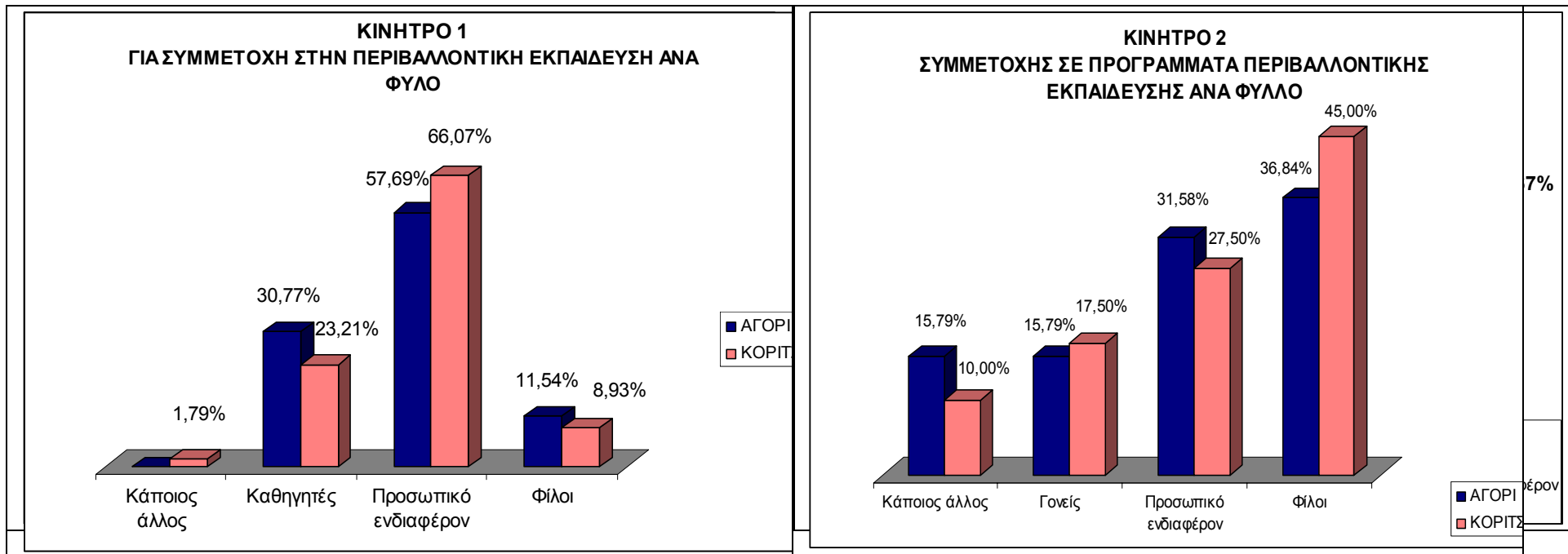
ΑΙΤΙΕΣ ΔΙΑΚΟΠΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
βαριέμαι να ακούω	25,00%	50,00%	0,00%
έλλειψη χρόνου και ενδιαφέροντος	25,00%	50,00%	0,00%
έλλειψη χρόνου λόγω πολλών εξωσχολικών δραστηριοτήτων	25,00%	0,00%	50,00%
πρόβλημα υγείας	25,00%	0,00%	50,00%

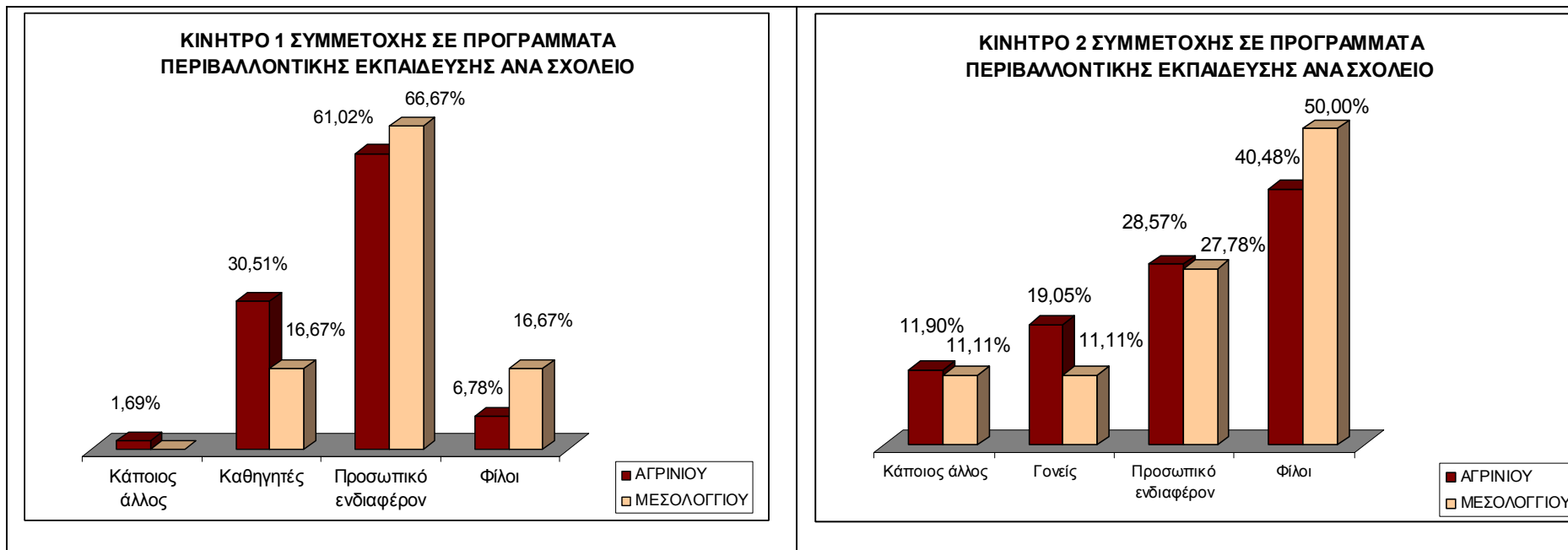
Ερώτηση 2. Ποιο ήταν το κίνητρο συμμετοχής σου στην περιβαλλοντική εκπαίδευση; (έως 2 επιλογές)

- *Καθηγητές*
- *Προσωπικό ενδιαφέρον*
- *Φίλοι*
- *Γονείς*
- *Κάποιος άλλος*

Στην πρώτη επιλογή των κινήτρων επικρατεί το προσωπικό ενδιαφέρον για την περιβαλλοντική εκπαίδευση και ακολουθεί η παρότρυνση των καθηγητών, ενώ στη δεύτερη επιλογή καταγράφονται κυρίως οι φίλοι και το προσωπικό ενδιαφέρον.

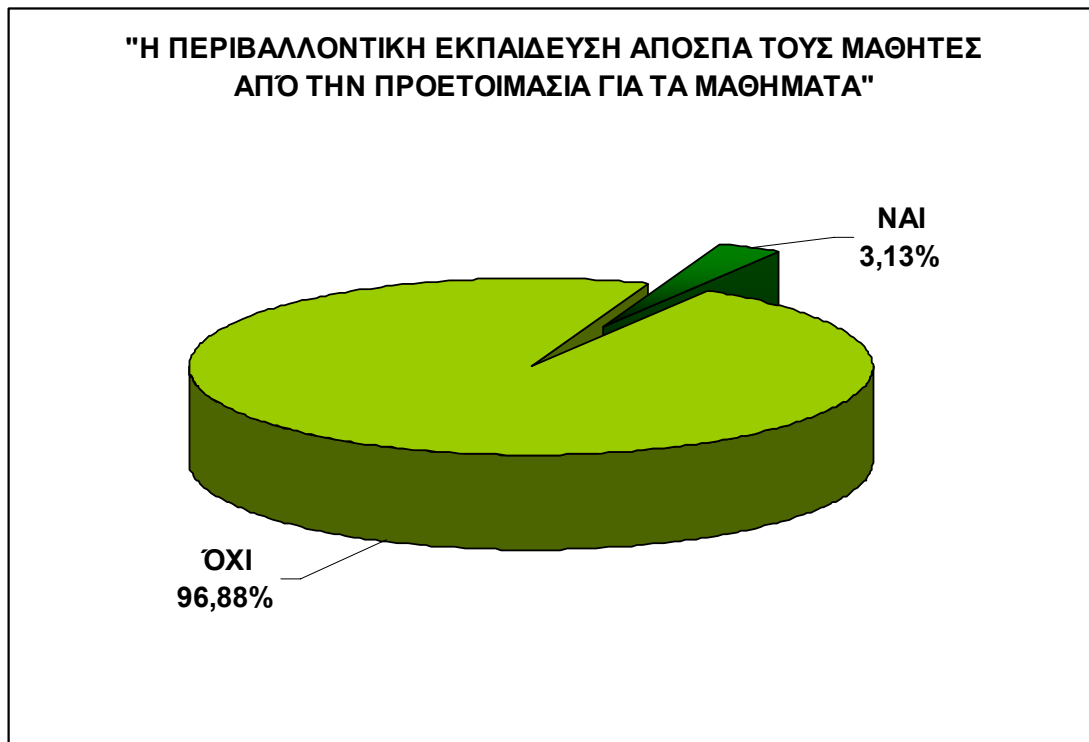
Η επιλογή «γονείς» δεν εμφανίζεται στην πρώτη καταγραφή και αντίστοιχα η επιλογή «καθηγητές» δεν καταγράφεται στη δεύτερη επιλογή. Θα πρέπει παρόλα αυτά να θεωρήσουμε ότι το «προσωπικό ενδιαφέρον» εμπεριέχει την επίδραση τόσο της οικογένειας όσο και των καθηγητών που εμπλέκονται στην περιβαλλοντική εκπαίδευση.

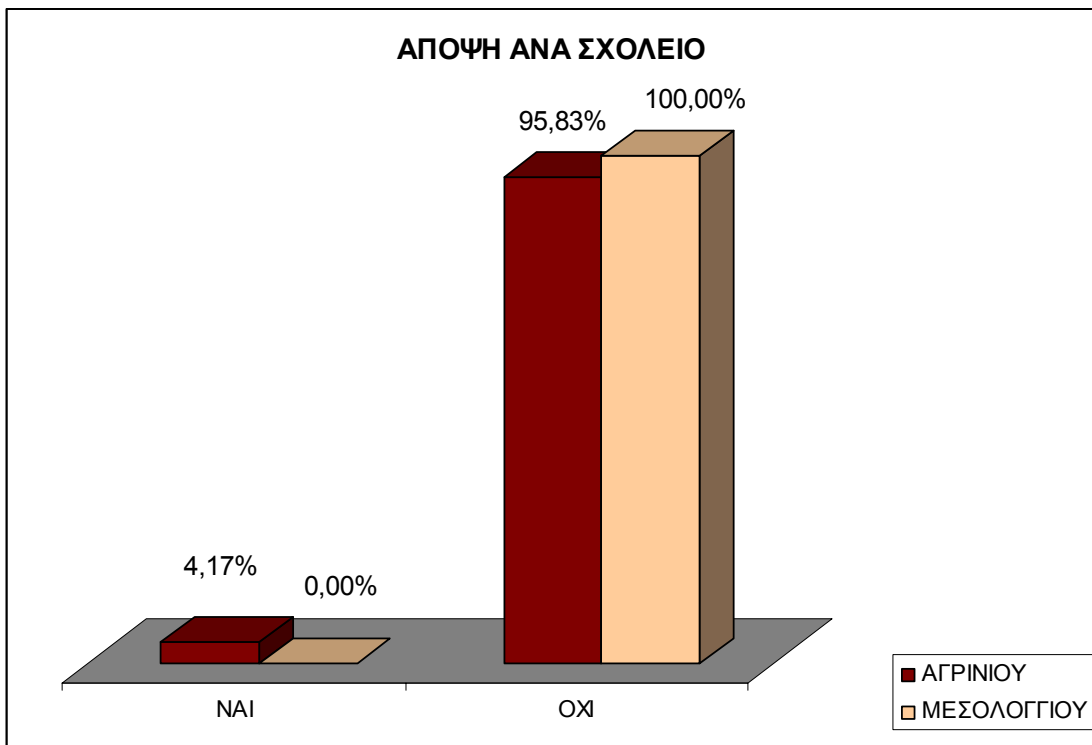
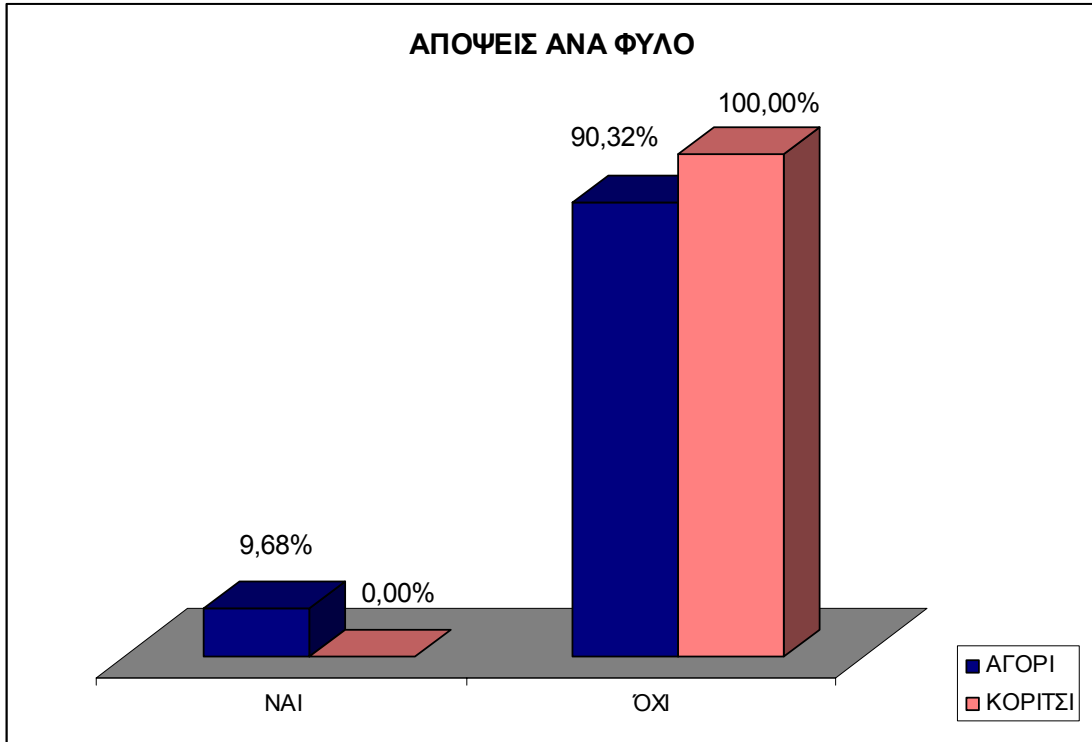

Ερώτηση 3. Πολλοί υποστηρίζουν ότι «η περιβαλλοντική εκπαίδευση αποσπά τους μαθητές από την προετοιμασία για τα μαθήματα του σχολείου».

Συμφωνείς με την παραπάνω άποψη; (αιτιολόγησε την γνώμη σου)

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΑΠΟΨΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	
είναι εξίσου σημαντική η περιβαλλοντική εκπαίδευση με τη σχολική διαδικασία	23,91%
απόκτηση γνώσεων	16,30%
αξιοποίηση ελεύθερου χρόνου	13,04%
ανάπτυξη της προσωπικής ευθύνης για τη διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς	9,78%
άλλο: <ul style="list-style-type: none"> • απόκτηση γνώσεων και βελτίωση προσωπικότητας (7,61%) • απόκτηση γνώσεων και ευαισθητοποίηση για το περιβάλλον (4,35%) • η περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι πιο σημαντική από την προετοιμασία για τα μαθήματα του σχολείου (4,35%) • βοηθάει σε άλλα σχολικά μαθήματα (3,26%) • απόκτηση γνώσεων και ανάπτυξη συνεργασίας (2,17%) • απόκτηση γνώσεων και εμπειρίας (1,09%) • δεν είναι υποχρεωτική (1,09%) 	23,92%
Δεν απάντησε	13,04%

Ερώτηση 4. Γιατί νομίζεις ότι τα παιδιά του σχολείου σου συμμετέχουν σε προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης;

- *Ενδιαφέρον για τη φύση*
- *Ψτχαγωγία*
- *Απόκτηση γνώσεων*
- *Άλλο (ανάφερε συγκεκριμένα)*

**ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΑΘΗΤΩΝ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

	ΑΓΡΙΝΙΟ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ	ΣΥΝΟΛΟ
ψυχαγωγία *	39,44%	34,78%	38,30%
ενδιαφέρον για τη φύση	15,49%	8,70%	13,83%
απόκτηση γνώσεων	16,90%	0,00%	12,77%
ενδιαφέρον για τη φύση, ψυχαγωγία*	11,27%	17,39%	12,77%
ενδιαφέρον για τη φύση, απόκτηση γνώσεων, ψυχαγωγία*	5,63%	30,43%	11,70%
ενδιαφέρον για τη φύση, απόκτηση γνώσεων	7,04%	4,35%	6,38%
απόκτηση γνώσεων, ψυχαγωγία*	4,23%	4,35%	4,26%
* στην «ψυχαγωγία έχει περιληφθεί και «χάσιμο μαθημάτων», «παρέα με φίλους», «εκδρομές - επισκέψεις»			
δεν απάντησε	5,33%	4,17%	5,05%

Ερώτηση 5. Εσένα προσωπικά, ποιοι λόγοι σε οδήγησαν να συμμετέχεις στην περιβαλλοντική εκπαίδευση;

- *Ενδιαφέρον για τη φύση*
- *Ψυχαγωγία*
- *Απόκτηση γνώσεων*
- *Άλλο (ανάφερε συγκεκριμένα)*

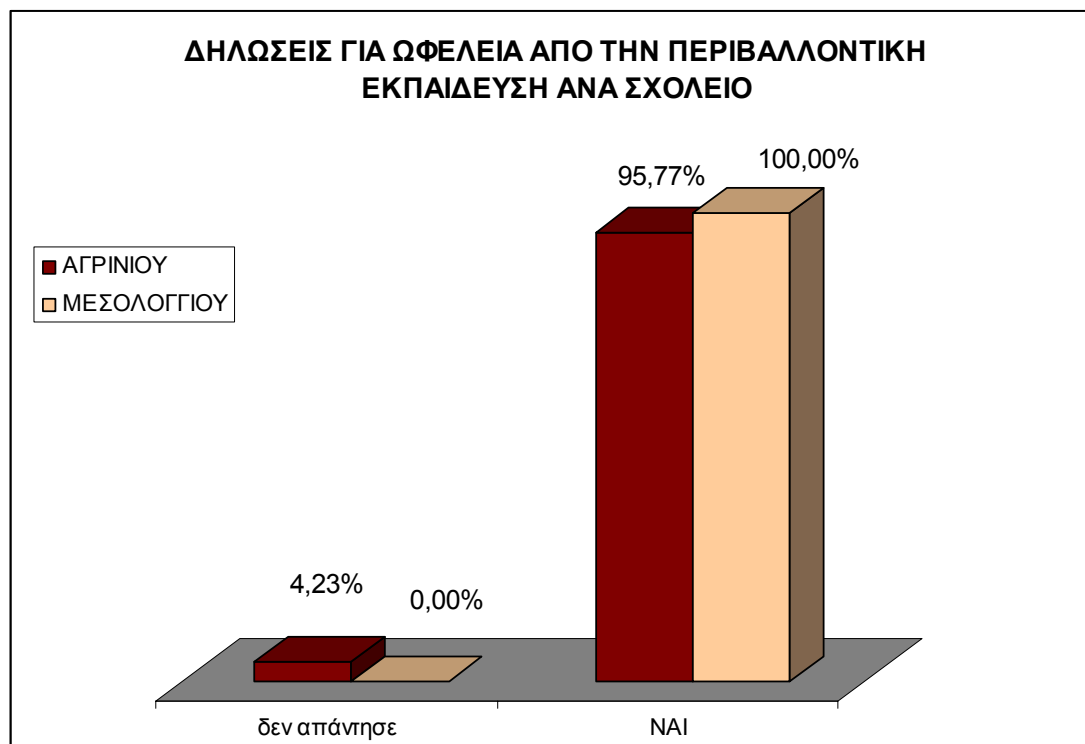
ΑΙΤΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ			
	ΑΓΡΙΝΙΟ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ	ΣΥΝΟΛΟ
ενδιαφέρον για τη φύση	31,82%	4,35%	24,72%
ενδιαφέρον για τη φύση, απόκτηση γνώσεων, ψυχαγωγία*	10,61%	56,52%	22,47%
ενδιαφέρον για τη φύση, ψυχαγωγία	10,61%	26,09%	14,61%
ενδιαφέρον για τη φύση, απόκτηση γνώσεων	15,15%	8,70%	13,48%
απόκτηση γνώσεων	13,64%	4,35%	11,24%
ψυχαγωγία*	13,64%	0,00%	10,11%
απόκτηση γνώσεων, ψυχαγωγία*	4,55%	0,00%	3,37%
(*) στην «ψυχαγωγία έχει περιληφθεί και «χάσιμο μαθημάτων», «παρέα με φίλους», «εκδρομές - επισκέψεις»			
δεν απάντησε	12,00%	4,17%	10,10%

Ερώτηση 6. Πιστεύεις ότι ωφελήθηκες από τα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης;

Αν «ναι», σημείωσε μέχρι τρεις επιλογές, που θεωρείς ότι ήταν τα πιο σημαντικά οφέλη σου ή ανέφερε κάποια άλλα.

- *Εμπιρίες*
- *Γνώσεις*
- *Ανάπτυξη πρωτοβουλίας*
- *Αξιοποίηση ελεύθερου χρόνου*
- *Οργάνωση – μεθοδικότητα*
- *Εξάσκηση ή διαπίστωση ταλέντου*
- *Ομαδικό πνεύμα*
- *Καλύτερη γνωριμία με συμμαθητές*
- *Καλύτερη επικοινωνία με καθηγητές*
- *Εξοικείωση με το φυσικό περιβάλλον*
- *Πολύπλευρη ανάπτυξη προσωπικότητας*
- *Άλλο (ποιο;)*

ΤΑ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΛΟΓΗ		ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΠΙΛΟΓΗ		ΤΡΙΤΗ ΕΠΙΛΟΓΗ	
εμπειρίες	65,22%	γνώσεις	42,22%	εξοικείωση με φυσικό περιβάλλον	43,53%
γνώσεις	29,35%	ομαδικό πνεύμα	18,89%	ομαδικό πνεύμα	12,94%
λοιπά	4,34	αξιοποίηση ελεύθερου χρόνου	15,56%	πολύπλευρη ανάπτυξη προσωπικότητας	12,94%
		ανάπτυξη πρωτοβουλίας	11,11%	αξιοποίηση ελεύθερου χρόνου	7,06%
		λοιπά	12,22%	λοιπά	23,53%
δεν απάντησε 1,09%					

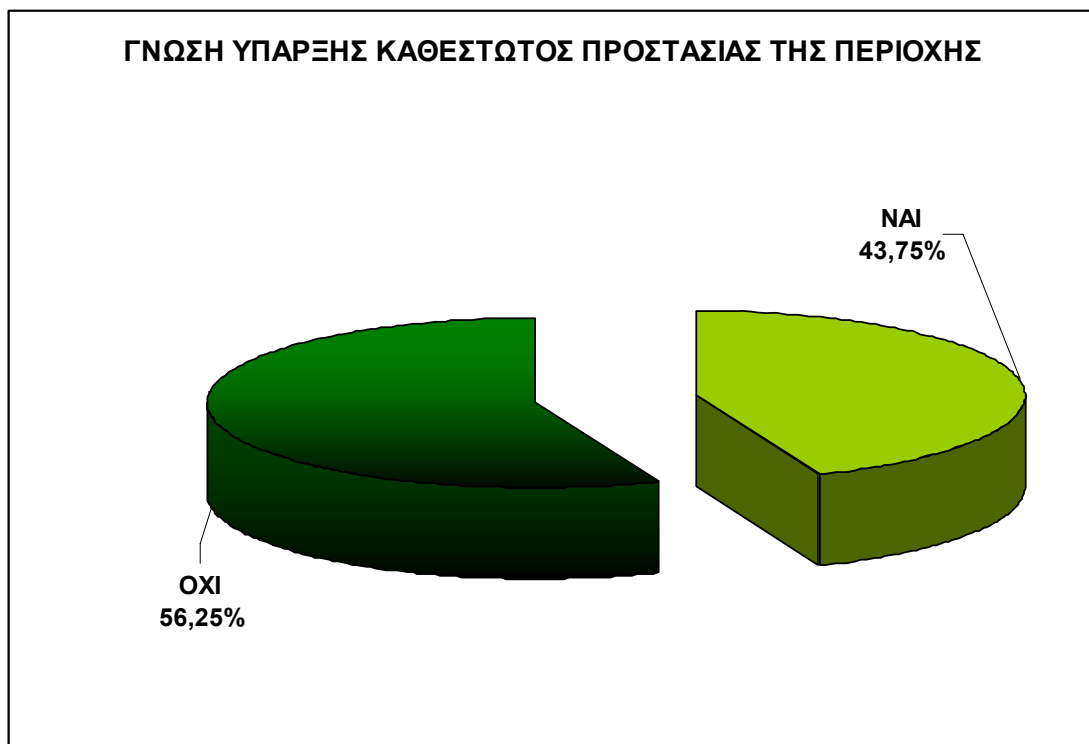
Ερωτήσεις σχετικές με την περιοχή των υγροτόπων του Εθνικού Πάρκου Μεσολογγίου

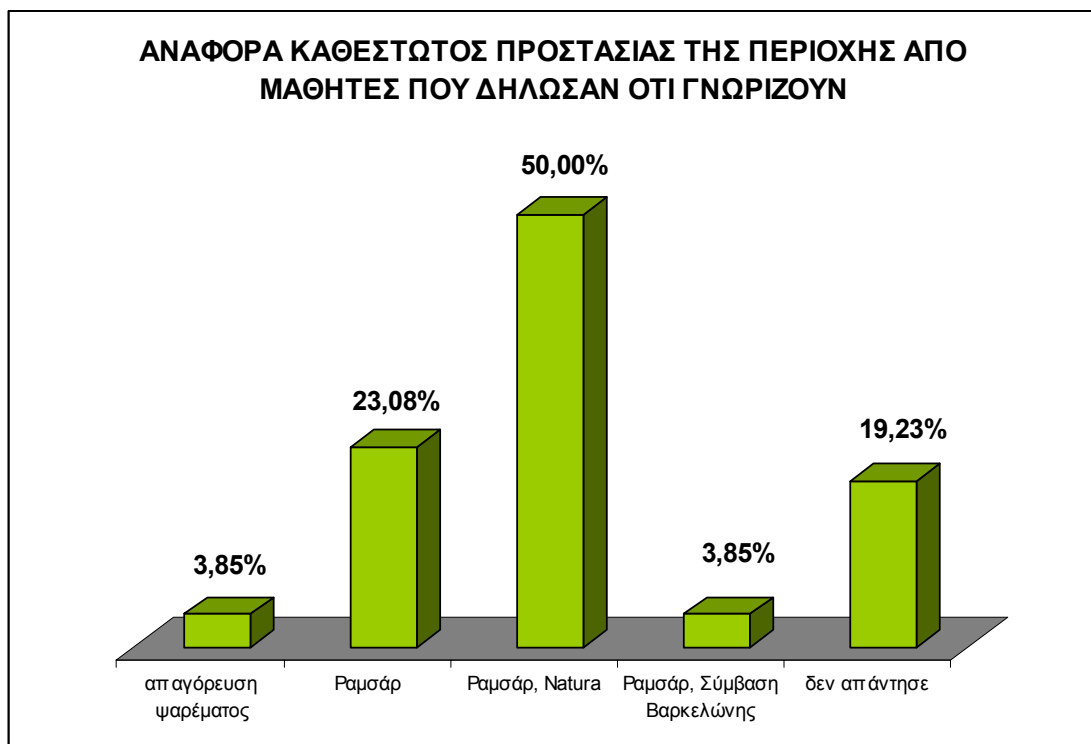
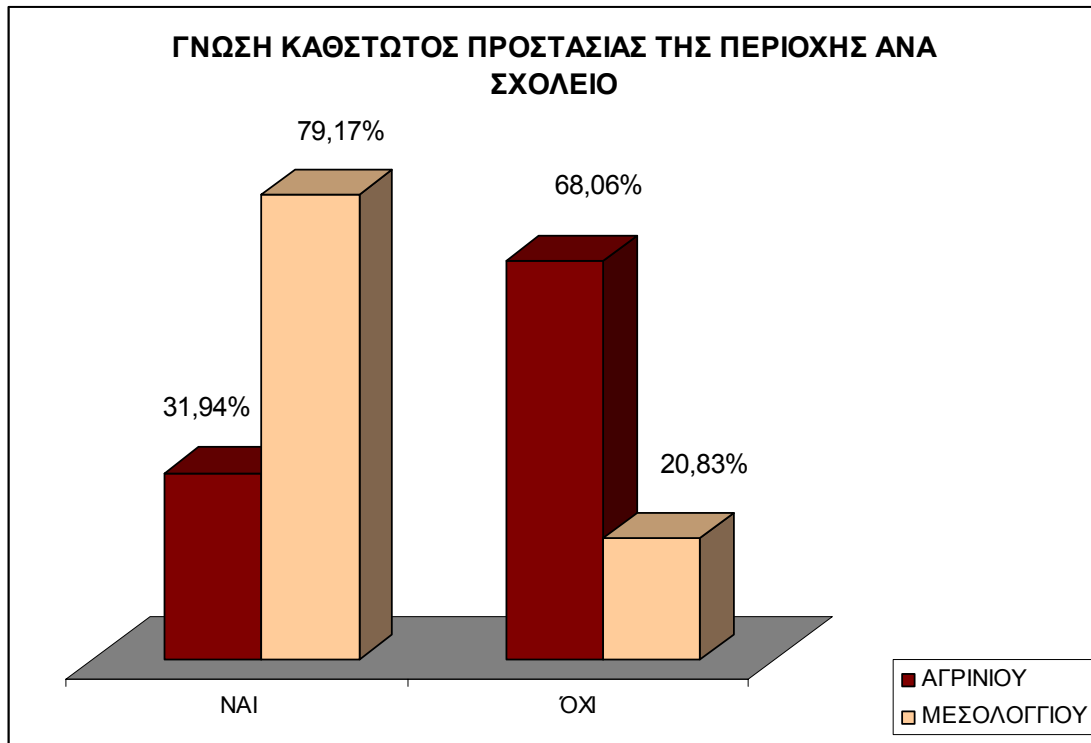
Ερώτηση 7. Γνωρίζεις ότι η περιοχή της λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου – Αιτωλικού προστατεύεται από διεθνείς συμφωνίες;

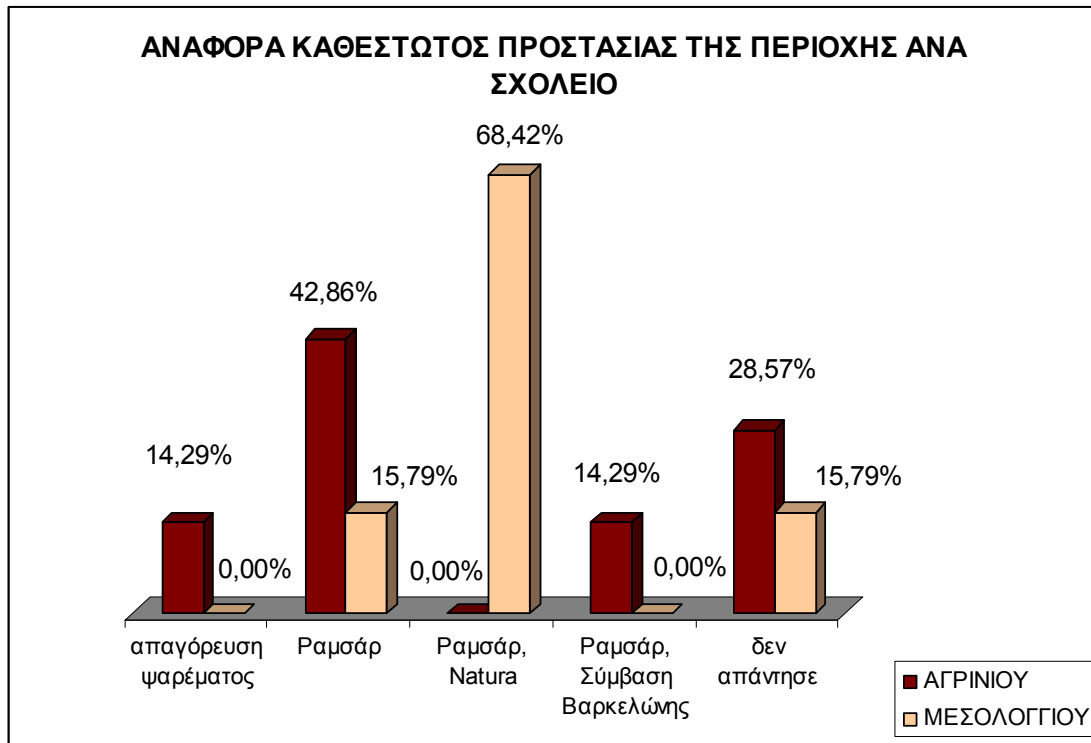
Αν «ναι», παρακαλούμε ανάφερε, αν γνωρίζεις, ποιες είναι αυτές οι συμφωνίες.

Αξίζει να επισημάνουμε ότι πάνω από τους μισούς μαθητές δήλωσαν ότι δεν γνωρίζουν αν υφίσταται καθεστώς προστασίας της περιοχής, ενώ από αυτούς που δήλωσαν ότι γνωρίζουν το 23% περίπου είτε δήλωσε ότι δεν γνωρίζει κάποια σύμβαση προστασίας (19,23%) είτε απάντησε λανθασμένα (3,85%).

Στα διαγράμματα που ακολουθούν εμφανίζονται οι απαντήσεις τόσο στο σύνολο όσο και ανά σχολείο

Ερώτηση 8. Αν γνωρίζεις, παρακαλούμε γράψε τι ονομάζουμε υγρότοπο

Το 44,33% των μαθητών δεν απάντησε (39,18% μαθητών Αγρινίου και 5,15% μαθητών Μεσολογίου), ενώ στον ορισμό του υγροτόπου από ένα ποσοστό περίπου 9% δεν έγινε αναφορά στην παρουσία νερού. Οι απαντήσεις που καταγράφηκαν παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΡΙΣΜΟ ΤΟΥ «ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ»

βιότοπος δίπλα από λιμάνι ή θάλασσα

βιότοπος, ζωντανοί οργανισμοί

κατοικία για πολλά έντομα και βατράχους

ο τόπος που ζουν ορισμένα πτηνά, έντομα

οικοσύστημα γλυκού νερού

περιοχές που κυριαρχεί το νερό
περιοχή με σπάνια είδη ζώων και πουλιών συνήθως κοντά σε λίμνη ή ποτάμι που το κράτος έχει δεσμευτεί να διατηρήσει
Περιοχή που βρίσκουν καταφύγιο πολλά είδη πουλιών
περιοχή που ζουν έντομα και αμφίβια
Περιοχή που κυριαρχεί το νερό με πλούσια χλωρίδα και πανίδα
ποτάμιες περιοχές και εκβολικά συστήματα
σύνθετο οικοσύστημα
τόποι σε δέλτα ποταμού όπου αναπτύσσονται φυτά και ζουν πολλά είδη πουλιών
τόπος με βαλτώδες νερό, με πολλούς οργανισμούς που βρίσκουν καταφύγιο
τόπος όπου ζουν απειλούμενα είδη ζώων
Τόπος που ζουν πουλιά, φυτά, ψάρια/ τεχνητή περιοχή που κατακλύζεται μόνιμα ή περιστασιακά από νερό που είναι στάσιμο ή τρεχούμενο γλυκό, αλμυρό ή υφάλμυρο
τόπος που κυριαρχεί το νερό
τόπος που προστατεύεται από το κράτος όπου ζουν σπάνια ζώα και πουλιά

Ερώτηση 9. Ποιες από τις περιοχές που αναφέρονται έχεις επισκεφθεί και με ποιον

ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΜΕ ΓΟΝΕΙΣ	ΜΕ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΜΕ ΦΙΛΟΥΣ	ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ
Τουρλίδα				
Παραλία Λούρου				
Αγία Τριάδα Μεσολογγίου				
Βασιλάδι				
Εκβολές Αχελώου				
Προκοπάνιστος				
Δάσος Φράξου				
Φοινικιά				
Βαράσοβα				
Εύηνος				
Θολή				
Παλαιοπόταμος				
Κλεισούρα				
Πηγές Αγ. Δημητρίου				
Αλυκές				

Κατά την επεξεργασία των απαντήσεων, αφαιρέσαμε από τις σύνθετες απαντήσεις τις επιλογές «με φίλους» και «με άλλους». Έτσι, διαμορφώθηκε ο πίνακας που ακολουθεί όπου αναφέρονται οι επισκέψεις με τους γονείς και το σχολείο.

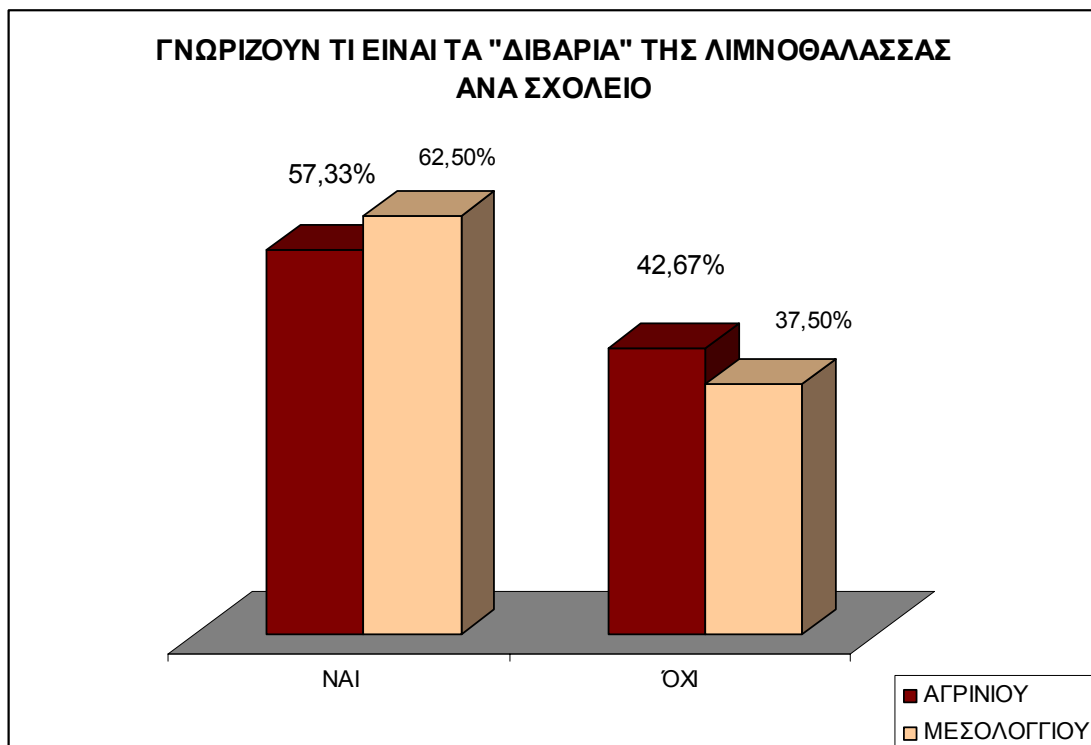
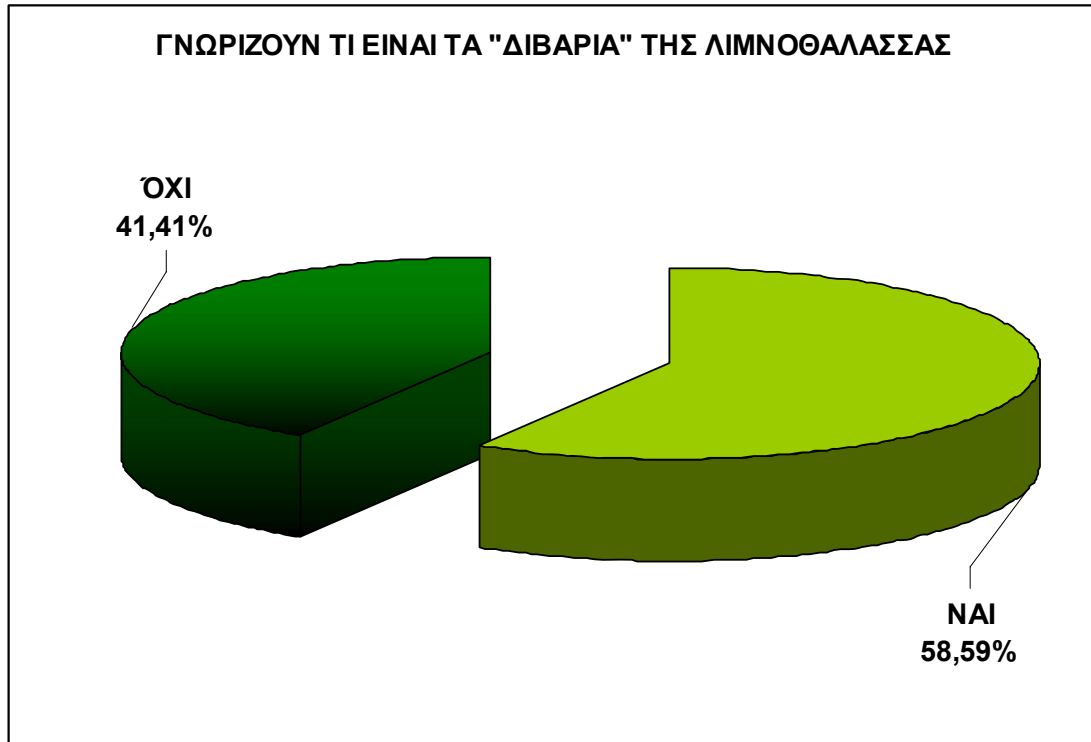
ΠΕΡΙΟΧΗ	δεν έχω επισκεφθεί	ΜΟΝΟ ΜΕ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΜΟΝΟ ΜΕ ΓΟΝΕΙΣ	ΜΕ ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ
ΤΟΥΡΛΙΔΑ	9,09%	9,09%	53,54%	9,09%	ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΛΟΥΤΡΑ – ΟΔΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
ΠΑΡΑΛΙΑ ΛΟΥΡΟΥ	21,21%		65,66%		ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΛΟΥΤΡΑ – ΟΔΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	30,30%	6,06%	47,47%	4,04%	ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ – ΟΔΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
ΒΑΣΙΛΑΔΙ	90,91%		6,06%		ΝΗΣΙΔΑ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ
ΕΚΒΟΛΕΣ ΑΧΕΛΩΟΥ	42,42%	13,13%	33,33%	2,02%	ΟΔΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
ΠΡΟΚΟΠΑΝΙΣΤΟΣ	95,96%		3,03%		ΝΗΣΙΔΑ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ
ΔΑΣΟΣ ΦΡΑΞΟΥ	64,65%	25,25%	6,06%		ΟΔΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
ΦΟΙΝΙΚΙΑ	90,91%	1,01%	6,06%		ΟΔΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
ΒΑΡΑΣΟΒΑ	75,76%	3,03%	14,14%		ΔΥΣΚΟΛΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ & ΟΡΕΙΒΑΣΙΑ
ΕΥΗΝΟΣ	58,59%	6,06%	25,25%		ΟΔΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
ΘΟΛΗ	84,85%	7,07%	4,04%		ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΛΟΥΡΟΥ - ΟΔΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
ΠΑΛΑΙΟΠΟΤΑΜΟΣ	83,84%	2,02%	7,07%		ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΛΟΥΡΟΥ - ΟΔΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
ΚΛΕΙΣΟΥΡΑ	50,51%	1,01%	38,38%	2,02%	ΔΙΑΣΧΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟ
ΠΗΓΕΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	86,87%	1,01%	10,10%		ΟΔΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
ΑΛΥΚΕΣ	10,10%	25,25%	40,40%	7,07%	ΟΔΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Ερώτηση 10. Αν γνωρίζεις, γράψε μέχρι 6 πουλιά που ζουν στη λιμνοθάλασσα και τους βάλτους

Στην ερώτηση απάντησε το 64% των μαθητών. Οι απαντήσεις που δόθηκαν στο σύνολό τους είναι οι ακόλουθες:.

γλάροι
ερωδιοί
κορμοράνοι
κύκνος
μπεκάτσες
πάπιες
πελαργός
πελεκάνος
φαλαρίδες
φλαμίγκο
θαλασσοπούλια
πετροτριλίδα
τρυγόνια
τσαλαπετεινός
αμπελουργοί
νανογλάρονο
νεροκουκουτσέλες
νερόκοτες
όρνιο
νεροβουταλίδια
γεράκια
μπούφος

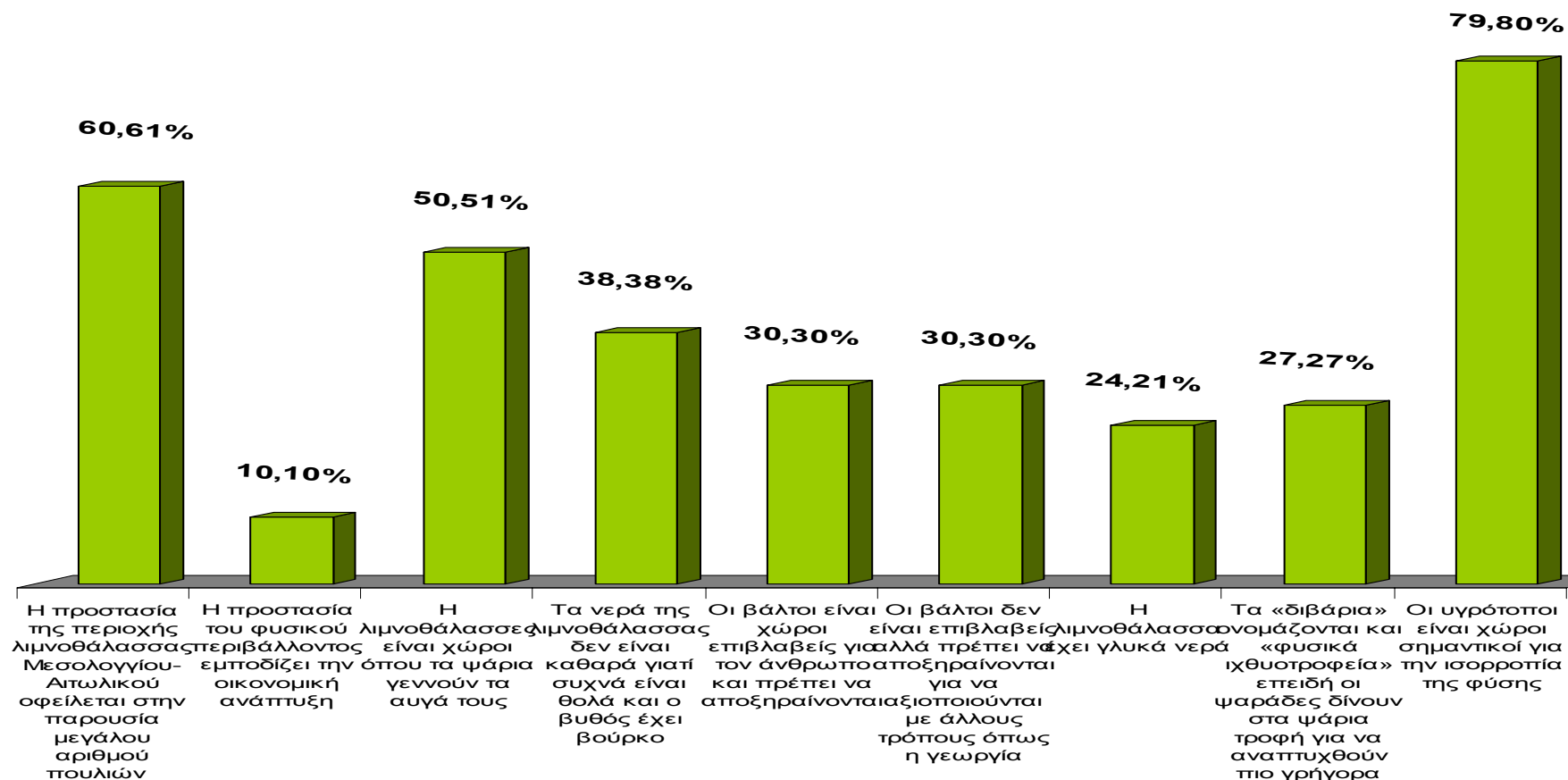
Ερώτηση 11. Γνωρίζεις τι είναι τα «διβάρια» ή φυσικά ιχθυοτροφεία της λιμνοθάλασσας;

Ερώτηση 12. Συχνά ακούγονται οι απόψεις που ακολουθούν. Ποιες από αυτές σε βρίσκουν σύμφωνο;

<i>Η προστασία της περιοχής λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου-Αιτωλικού οφείλεται στην παρουσία μεγάλου αριθμού πουλιών</i>	
<i>Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος εμποδίζει την οικονομική ανάπτυξη</i>	
<i>Η λιμνοθάλασσες είναι χώροι όπου τα ψάρια γεννούν τα αυγά τους</i>	
<i>Τα νερά της λιμνοθάλασσας δεν είναι καθαρά γιατί συχνά είναι θολά και ο βυθός έχει βούρκο</i>	
<i>Οι βάλτοι είναι χώροι επιβλαβείς για τον άνθρωπο και πρέπει να αποξηραίνονται</i>	
<i>Οι βάλτοι δεν είναι επιβλαβείς αλλά πρέπει να αποξηραίνονται για να αξιοποιούνται με άλλους τρόπους όπως η γεωργία</i>	
<i>Η λιμνοθάλασσα έχει γλυκά νερά</i>	
<i>Τα «διβάρια» ονομάζονται και «φυσικά ιχθυοτροφεία» επειδή οι ψαράδες δίνουν στα ψάρια τροφή για να αναπτυχθούν πιο γρήγορα</i>	
<i>Οι υγράτοποι είναι χώροι σημαντικοί για την ισορροπία της φύσης</i>	

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΣΥΝΟΛΟΥ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟΦΕΙΣ

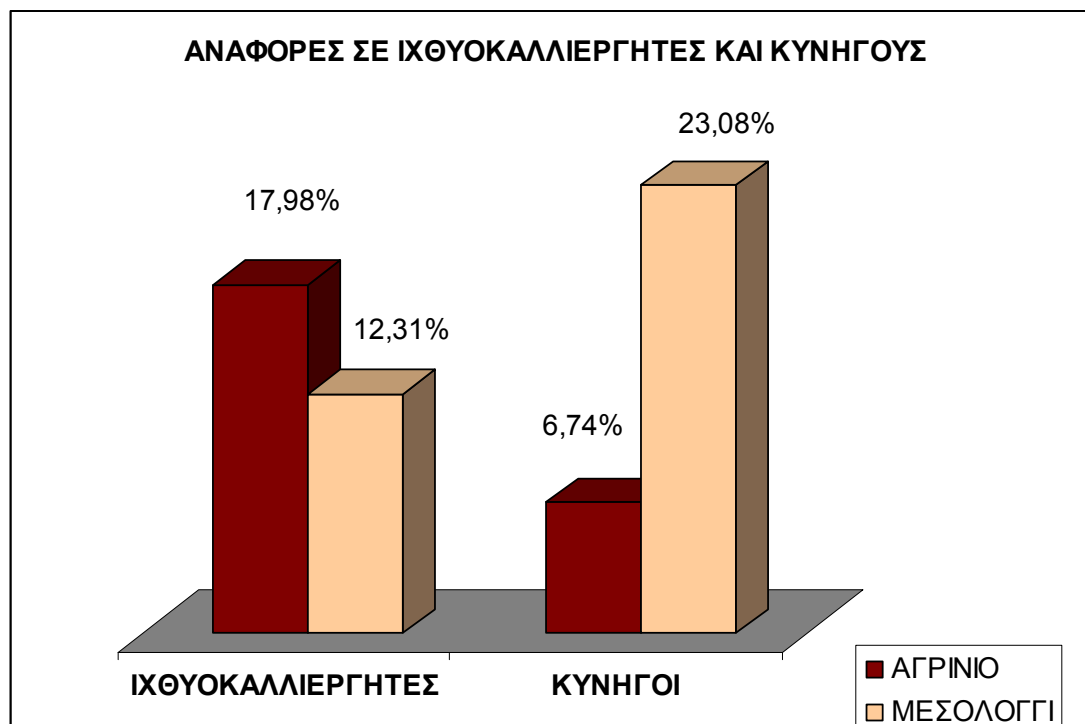
ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΝΑ ΣΧΟΛΕΙΟ		
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ	ΣΧΟΛΕΙΟ	
	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
Η προστασία της περιοχής λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου-Αιτωλικού οφείλεται στην παρουσία μεγάλου αριθμού πουλιών	54,67%	79,17%
Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος εμποδίζει την οικονομική ανάπτυξη	9,33%	12,50%
Η λιμνοθάλασσες είναι χώροι όπου τα ψάρια γεννούν τα αυγά τους	46,67%	62,50%
Τα νερά της λιμνοθάλασσας δεν είναι καθαρά γιατί συχνά είναι θολά και ο βυθός έχει βούρκο	32,00%	58,33%
Οι βάλτοι είναι χώροι επιβλαβείς για τον άνθρωπο και πρέπει να αποξηραίνονται	34,67%	16,67%
Οι βάλτοι δεν είναι επιβλαβείς αλλά πρέπει να αποξηραίνονται για να αξιοποιούνται με άλλους τρόπους όπως η γεωργία	33,33%	20,83%
Η λιμνοθάλασσα έχει γλυκά νερά	17,81%	45,45%
Τα «διβάρια» ονομάζονται και «φυσικά ιχθυοτροφεία» επειδή οι ψαράδες δίνουν στα ψάρια τροφή για να αναπτυχθούν πιο γρήγορα	25,33%	33,33%
Οι υγρότοποι είναι χώροι σημαντικοί για την ισορροπία της φύσης	78,67%	83,33%

Ερώτηση 13. Μπορείς να αναφέρεις επαγγελματικές δραστηριότητες των κατοίκων της περιοχής που σχετίζονται με τους υγρότοπους;

Στην ερώτηση δεν απάντησε το 28,5% των ερωτηθέντων (36,5% μαθητές Αγρινίου και 4% μαθητές Μεσολογγίου)

Αξίζει να σημειωθεί ότι μεταξύ των απαντήσεων έχουν καταγραφεί το επάγγελμα του «ιχθυοκαλλιεργητή» και του «κυνηγού». Επίσης, αναφέρθηκαν ως χωριστή από του αλιείς κατηγορία οι εργαζόμενοι στα ιχθυοτροφεία.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΤΟΥΣ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥΣ
αλιείς
βιολόγοι
γεωλόγοι
γεωπόνοι
γεωργοί
δύτες
εκτροφέας οργανισμών
έμποροι
επιστήμονες
εργαζόμενοι στα ιχθυοτροφεία
εργαζόμενοι σε αλυκές
ερευνητές
ιχθυέμποροι/ιχθυοπώλες
ιχθυοκαλλιεργητές
ιχθυολόγοι
καπετάνιοι
κτηνοτρόφοι
κυνηγοί
λιμενικοί
περιβαλλοντολόγοι
σύμβουλοι
τουριστικές δραστηριότητες
φύλακες
φωτογράφοι

Ερώτηση 14. Παρακαλούμε ανάφερε 3 στοιχεία που θα χρησιμοποιούσες για να προσελκύσεις επισκέπτες στην περιοχή.

Στην ερώτηση δεν απάντησε το 24% περίπου των ερωτηθέντων (32% των μαθητών Αγρινίου)

Από την ομαδοποίηση των απαντήσεων προέκυψαν τα ακόλουθα:

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ

μέτρα προστασίας της περιοχής (με αιχμή λήψη μέτρων κατά της ρύπανσης)

αξιοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων για τη δημιουργία υποδομών

εκπόνηση προγράμματος δραστηριοτήτων
(ξεναγήσεις, πλωτές διαδρομές, παρατήρηση πουλιών και άγριας ζωής κλπ)

διαφήμιση του φυσικού, αρχαιολογικού, ιστορικού πλούτου και των χαρακτηριστικών της καθημερινότητας στην περιοχή
(αξιοποίηση τηλεόρασης, φωτογραφικού και εικαστικού υλικού με τοπία και άλλα χαρακτηριστικά της περιοχής)

οργάνωση ψυχαγωγικών και ενημερωτικών εκδηλώσεων
(ημερίδες, συνέδρια, σεμινάρια, φεστιβάλ)

**παροχή υπηρεσιών που να στηρίζεται στην τοπική παράδοση και τις τοπικές
γαστριμαργικές συνήθειες**
(ξενοδοχεία, τουριστικά κέντρα, μαγαζιά και ταβέρνες)

αξιοποίηση φορέων
(κυρίως περιβαλλοντικές οργανώσεις και σχολεία)

Ερώτηση 15. Παρακαλούμε ανάφερε έως 2 περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής που θεωρείς ότι πρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα.

Στην ερώτηση δεν απάντησε το 21,21% των ερωτηθέντων (28% μαθητών Αγρινίου)
Οι απαντήσεις που καταγράφηκαν, μετά την ομαδοποίησή τους έχουν ως ακολούθως:

αμέλεια που οδηγεί σε καταστροφή
απόβλητα (αστικά, γεωργικά, βιομηχανικά) / υπερτροφισμός
ατμοσφαιρική ρύπανση
βιοσυσσώρευση
έλλειψη νερού
έλλειψη πρασίνου
εμπρησμοί
ηχορύπανση
Καταστροφή υγροτόπων
καταστροφή χλωρίδας και πανίδας
λαθροθηρία
λαθραλιεία
υποβάθμιση τοπίου
φαινόμενο θερμοκηπίου
πυρκαγιές

Ερώτηση 16. Τι σημαίνει ο όρος περιβάλλον κατά την άποψή σου;
(σημείωσε με X σε ένα από τα ακόλουθα)

- α) ΦΥΣΗ (αέρας, έδαφος, νερό)
- β) ΖΩΑ και ΦΥΤΑ
- γ) ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΜΑΤΑ
- δ) ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
- ε) ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ/ΘΕΣΜΟΙ
- στ) ΟΛΑ ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ

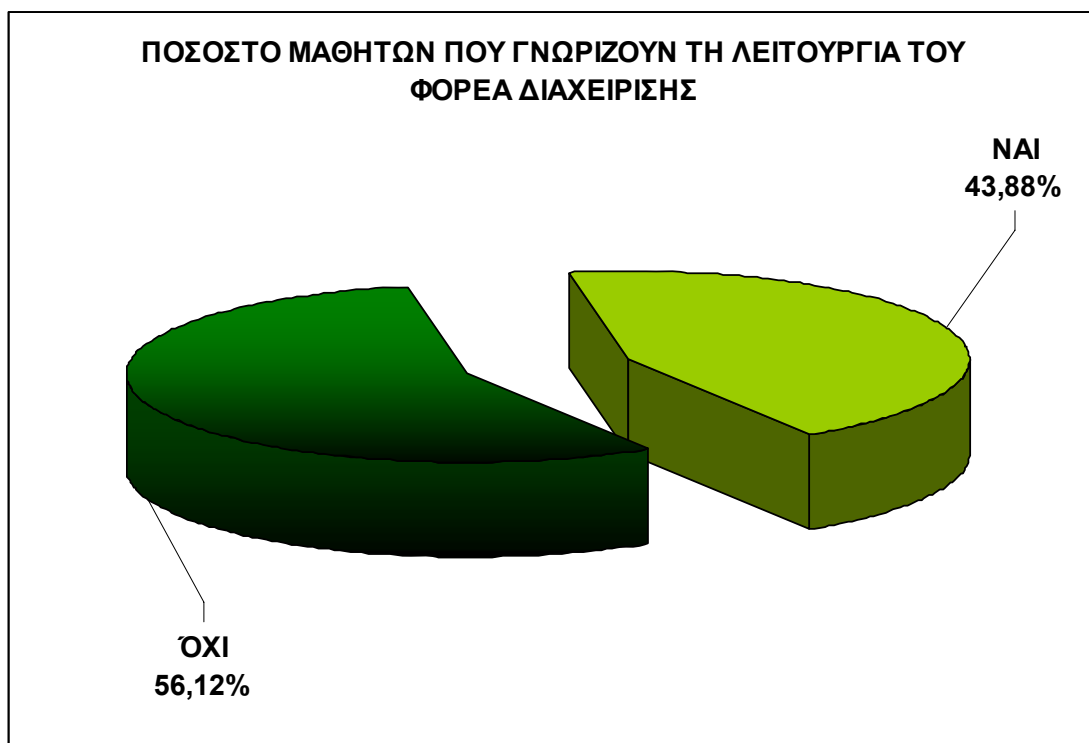
ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ			
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ	ΣΧΟΛΕΙΟ		ΣΥΝΟΛΟ
	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	
φύση	17,33%	8,33%	15,15%
ζώα και φυτά	6,67%	0,00%	5,05%
φύση, ζώα και φυτά	6,67%	25,00%	11,11%
φύση, ζώα και φυτά, ανθρώπινα δημιουργήματα	4,00%	4,17%	4,04%
φύση, ζώα και φυτά, κοινωνικές σχέσεις /θεσμοί	0,00%	8,33%	2,02%
φύση, ζώα και φυτά, ανθρώπινα δημιουργήματα, κοινωνικές σχέσεις /θεσμοί	0,00%	4,17%	1,01%
φύση, ανθρώπινα δημιουργήματα, κοινωνικές σχέσεις	2,67%	0,00%	2,02%
Όλα τα προηγούμενα	58,67%	50,00%	56,57%
δεν απάντησε	4,00%	0,00%	3,03%

Ερωτήσεις σχετικές με τη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος

Ερώτηση 17. Γνωρίζεις ότι στην περιοχή λειτουργεί ο Φορέας Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου με Κέντρο Πληροφόρησης για τους υγρότοπους;

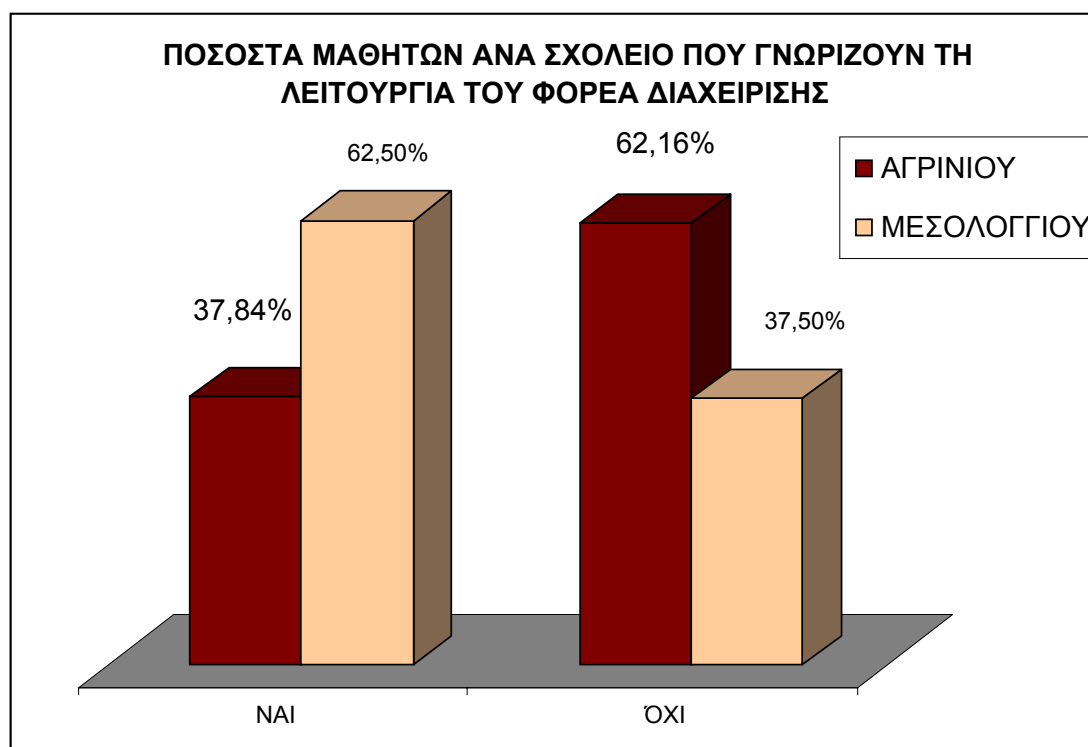
Αν «ΝΑΙ» έχεις επισκεφθεί το χώρο;

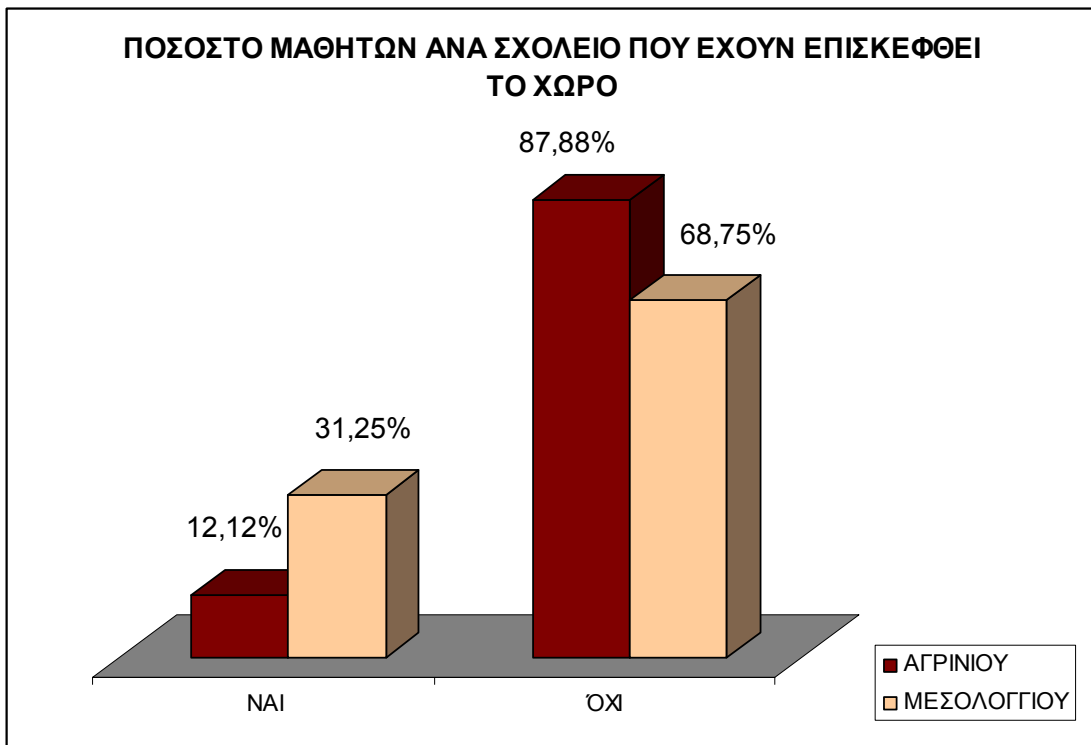
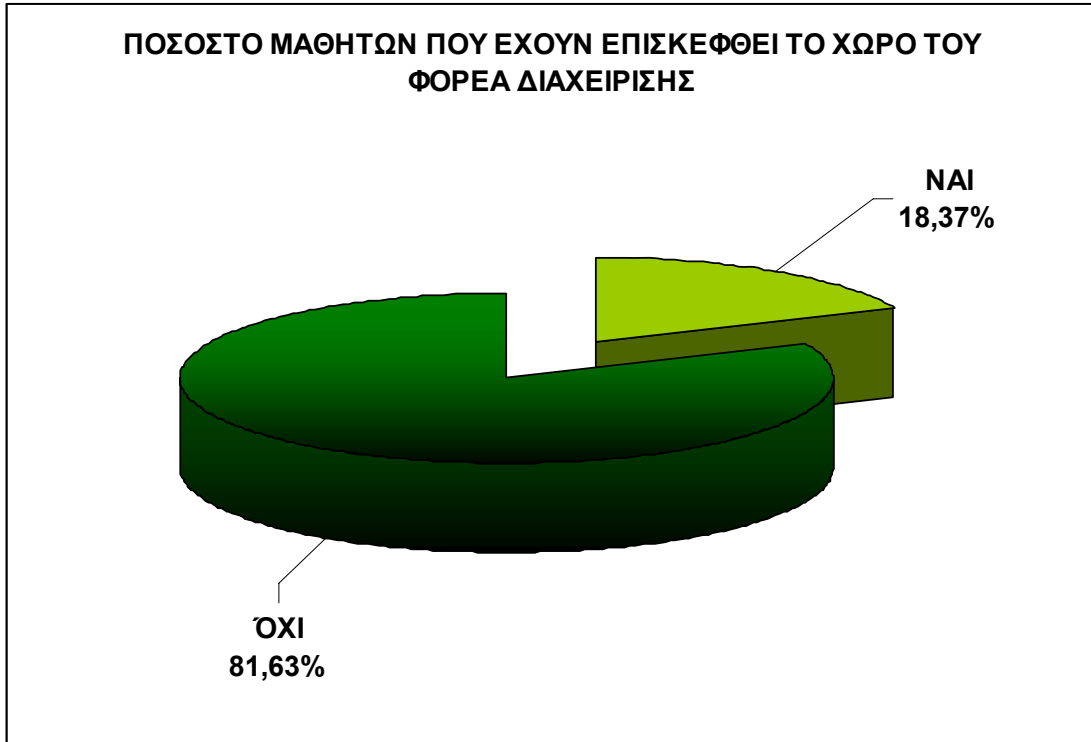
Από το σύνολο των ερωτηθέντων ένα ποσοστό περίπου 44% δήλωσαν ότι γνωρίζουν τη λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης, ενώ μόνο το 18% περίπου έχει επισκεφθεί το χώρο, όπου στεγάζεται το Κέντρο Πληροφόρησης για τους υγρότοπους της περιοχής.

Γνωρίζεις ότι στην περιοχή λειτουργεί ο Φορέας Διαχείρισης
Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου με Κέντρο Πληροφόρησης για τους
υγρότοπους;

ΣΧΟΛΕΙΟ	δεν απάντησε	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	4,05%	37,84%	58,11%
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	0,00%	62,50%	37,50%
ΣΥΝΟΛΟ	3,06%	43,88%	53,06%

Ερώτηση 18. Ποιος πιστεύεις ότι πρέπει να είναι ο ρόλος του Φορέα Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου στην περιοχή;

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΠΟΨΕΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΑΝΑ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ			
ΡΟΛΟΣ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (ομαδοποιημένες απόψεις)	ΣΧΟΛΕΙΟ		ΣΥΝΟΛΟ
	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	
Προστασία φυσικού περιβάλλοντος ενημέρωση και ευαισθητοποίηση	6,76%	8,70%	7,22%
εκπαίδευση, δραστηριοποίηση πολιτών	5,41%	0,00%	4,12%
διαχείριση και προστασία φυσικού περιβάλλοντος	33,78%	47,83%	37,11%
δεν απάντησε	54,05%	43,48%	51,55%

Ερώτηση 19. Κατά τη γνώμη σου, με ποιους τρόπους, οι άνθρωποι που κατοικούν κοντά σε περιοχές με «άγρια ζωή και φυσική ομορφιά» μπορούν να διατηρήσουν και να προστατεύσουν το φυσικό τους περιβάλλον;

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΠΟΨΕΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΑΝΑ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ			
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ (ομαδοποιημένες)	ΣΧΟΛΕΙΟ		ΣΥΝΟΛΟ
	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	
ενημέρωση, ευσαιθητοποίηση και προσωπική ευθύνη	31,51%	16,67%	27,84%
λήψη μέτρων κατά της ρύπανσης	34,25%	58,33%	40,21%
διάφορα	8,22%	4,17%	7,22%
δεν απάντησε	26,03%	20,83%	24,74%

Ερώτηση 20. Ποιες θεωρείτε ως συνέπειες της περιβαλλοντικής υποβάθμισης;

(Αναφέρατε έως 2 που τις θεωρείτε ως πιο σημαντικές)

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΠΟΨΕΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΑΝΑ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗΣ			
Ομαδοποιημένες απόψεις	ΣΧΟΛΕΙΟ		ΣΥΝΟΛΟ
	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	
αρνητική επίδραση στην υγεία του πληθυσμού	27,42%	15,93%	23,64%
μείωση οικονομικής δραστηριότητας	10,83%	2,94%	8,26%
αισθητική υποβάθμιση	2,74%	7,97%	4,85%
διατάραξη φυσική ισορροπίας	33,66%	37,62%	33,34%
δεν απάντησε	25,34%	35,54%	29,91%

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με βάση τις απαντήσεις των μαθητών, διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

1. Απόψεις μαθητών για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

- α) η περιβαλλοντική εκπαίδευση αξιολογείται ως σημαντικό τμήμα της γενικής εκπαίδευσης. Αποδίδεται μεγάλη σημασία στο συνδυασμό ψυχαγωγίας και παράλληλης παροχής γνώσεων
- β) ως κίνητρα συμμετοχής σε προγράμματα ανέφεραν κυρίως «προσωπικό ενδιαφέρον» - «καθηγητές» – «γονείς» ενώ ως προσωπικοί λόγοι συμμετοχής αναφέρθηκαν κυρίως το ενδιαφέρον για τη φύση, η απόκτηση γνώσεων και η ψυχαγωγία
- γ) θεωρούν ότι η περιβαλλοντικής εκπαίδευση δεν δρα ανταγωνιστικά προς την προετοιμασία για το σχολείο επειδή:
 - Παρέχει γνώσεις,
 - Βοηθά στην αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου
 - Αναπτύσσει την προσωπική ευθύνη για τη διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς
- δ) θεωρούν ότι τα βασικά οφέλη από τη συμμετοχή σε προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης είναι:
 - Απόκτηση εμπειριών και γνώσεων,
 - εξοικείωση με το φυσικό περιβάλλον και
 - ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας

2. Γνώσεις για την περιοχή υγροτόπων του Εθνικού Πάρκου Μεσολογγίου

Η συνολική αποτύπωση της γνώσης των ερωτηθέντων, για τους υγρότοπους γενικά και τη λιμνοθάλασσα ειδικότερα, θα μπορούσε να εκτιμηθεί χαμηλή. Μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων δήλωσε άγνοια για το αν υφίσταται καθεστώς προστασίας της περιοχής, ενώ η αντίληψη για τα χαρακτηριστικά της λιμνοθάλασσας, τη χρησιμότητα των υγροτόπων κλπ. φαίνεται να έχει επηρεαστεί από την άγνοια και τις προκαταλήψεις του παρελθόντος (π.χ. βρώμικα νερά της λιμνοθάλασσας επειδή είναι θολά, ανάγκη αποξήρανσης των βάλτων κλπ.)

3. Απόψεις σχετικές με τη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος

Μικρό είναι το ποσοστό των μαθητών που δήλωσαν ότι γνωρίζουν τη λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης και ακόμη μικρότερο είναι το ποσοστό αυτών που δήλωσαν ότι έχουν επισκεφθεί το Κέντρο Πληροφόρησης για τους υγρότοπους της περιοχής.

Ιδιαίτερα εύστοχες ήταν οι απόψεις των μαθητών για το ρόλο του Φορέα Διαχείρισης, τις δυνατότητες παρέμβασης των πολιτών και τις συνέπειες της οικολογικής υποβάθμισης.